

UNIVERZITA JANA AMOSE KOMENSKÉHO PRAHA

BAKALÁŘSKÉ KOMBINOVANÉ STUDIUM

2010 - 2013

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

Tomáš Oravský

Profesní rozvoj zaměstnanců Vězeňské služby ČR

Praha 2013

**Vedoucí bakalářské práce:
Doc. JUDr. Zdeněk Brynda, CSc.**

COMENIUS UNIVERSITY PRAGUE

BACHELOR COMBINED STUDIES

2010 - 2013

BACHELOR THESIS

Tomáš Oravský

**Professional development of employees of the Prison
Service CR**

Prague 2013

**The Bachelor Thesis Work Supervisor:
Doc. JUDr. Zdeněk Brynda, CSc.**

Prohlášení

Prohlašuji, že předložená bakalářská práce je mým původním autorským dílem, které jsem vypracoval samostatně. Veškerou literaturu a další zdroje, z nichž jsem při zpracování čerpal, v práci řádně cituji a jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Souhlasím s prezenčním zpřístupněním své práce v univerzitní knihovně.

V Praze dne 9. 3. 2013

Tomáš Oravský

Poděkování

Chtěl bych poděkovat Doc. JUDr. Zdeňku Bryndovi, CSc. za vedení mé bakalářské práce.

Anotace

V mé práci jsem se zaměřil na profesní přípravu personálu Vězeňské služby České republiky. Vycházím z legislativy, z resortních předpisů, čerpám z odborné literatury a v neposlední řadě z mé služební praxe a praxe mých kolegů. Popisuji cíle, formu a obsah služební a profesní přípravy jako celku a dále v práci popisuji jednotlivé tematické okruhy. Část práce je věnována profesní přípravě ostatních bezpečnostních sborů České republiky, přičemž v závěru dochází k jejich porovnání. Je poukázáno zejména na to, jak náročná je příprava každého ze zaměstnanců na jimi zvolené náročné povolání v některém z bezpečnostních sborů.

Klíčová slova

Bezpečnostní sbor, celoživotní vzdělávání, kurz, personál, profesní příprava, služební příprava, školení, Vězeňská služba České republiky, vzdělávání.

Annotation

In my work I focus on the training of personnel of the Prison Service of the Czech Republic. Proceed on the legislation, from departmental transcripts, I draw on the literature and, not least from my professional practice and experience of my colleagues. Describe the objectives, design and content of business and training as a whole and in individual work describing topics. Part of the work is devoted to training other security forces of the Czech Republic, which in the end leads to compare them. Attention is drawn, in particular, how difficult is the preparation of each of the employees in their chosen profession in challenging some of the security forces.

Key words

Security force, lifelong learning, workshop, personnel, professional training, business training, training, Prison Service of the Czech Republic, education.

OBSAH

ÚVOD	8
1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY	9
1.1 Historie	9
1.2 Organizační struktura	12
1.3 Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice	14
2 VZDĚLÁVÁNÍ PERSONÁLU VS ČR	18
2.1 Seznamování nových zaměstnanců s problematikou resortu	18
2.2 Základní odborná příprava v Institutu vzdělávání VS ČR	21
2.3 Služební a profesní příprava v organizačních jednotkách.....	24
2.3.1 Služební a profesní příprava zaměstnanců	24
2.3.2 Učební skupiny a podskupiny	25
2.3.3 Obsah služební přípravy	25
2.3.4 Obsah profesní přípravy	29
2.3.5 Hodnocení zaměstnanců ze služební a profesní přípravy	32
2.3.6 Modelové situace	32
2.4 Další vzdělávání	37
2.4.1 Profesní kurzy a školení	37
2.4.2 Získávání dalšího vzdělání – studium SŠ, VOŠ, VŠ	40
3 TEMATICKÉ PROVĚRKY PŘIPRAVENOSTI VĚZNIC	42
3.1 Vymezení pojmů	42
3.2 Plán vyrozumění a svozu	43
3.3 Prověrky akceschopnosti a připravenosti věznic	44
4 VZDĚLÁVÁNÍ OSTATNÍCH BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ	47
4.1 Policie České republiky	47
4.2 Hasičský záchranný sbor České republiky	51
4.3 Celní správa České republiky	55
ZÁVĚR	58
SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	59
SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ	63
SEZNAM PŘÍLOH	64

ÚVOD

Služba v některém z ozbrojených sborů České republiky, Vězeňskou službu nevyjímaje, je bezpochyby velice náročná a to jak po psychické, tak po fyzické stránce. Zaměstnanci bezpečnostních sborů plní v rámci výkonu svých povinností mnoho náročných a mnohdy velice nebezpečných úkolů. Vzhledem k těmto okolnostem musí být zaměstnanci všech těchto sborů (Policie ČR, Vězeňská služba ČR, Hasičský záchranný sbor ČR, Celní správa ČR a ostatní bezpečnostní sbory dle zákona č. 361/2003 Sb.) kvalitně a důsledně připravováni na výkon svých služebních povinností.

Hlavním úkolem této práce je podrobně popsat profesní rozvoj zaměstnanců Vězeňské služby České republiky (VS ČR). V první části práce budou čtenáři seznámeni s Vězeňskou službou ČR, s její bohatou historií, s jejími úkoly a činností v současné době, dále pak s její organizační strukturou, která bude zakončena výčtem všech vězeňských zařízení v České republice. V druhé, nejrozsáhlejší části, se práce bude věnovat služební a profesní přípravě ve VS ČR jako takové. Postupně budou popsány cíle a metody výcviku zaměstnanců od doby jejich nástupu ke sboru. Práce popíše obsah jak profesní, tak služební přípravy všech zaměstnanců, systém přezkušování a hodnocení výsledků z jednotlivých témat služební a profesní přípravy a hodnocení služební a profesní přípravy jako celku. Další část práce bude věnována provádění metodických prověrek a kontrol připravenosti jednotlivých věznic ze strany Generálního ředitelství VS ČR. V závěrečné části se z důvodů nutnosti určitého srovnání bude práce věnovat profesní přípravě dalších ozbrojených sborů České republiky.

Práce v některém z bezpečnostních sborů je náročným povoláním. Nedílnou součástí výkonu tohoto povolání je metodická a dlouhodobá příprava, tak aby byli příslušníci schopni plnit i ty nejnáročnější úkoly, při hájení zájmů a zabezpečování úkolů k zajištění bezpečnosti České republiky.

1 VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY

1.1 Historie

1850 – 1918: na území habsburské monarchie včetně Čech, Moravy a Slezska, dochází v roce 1850 k zestátnění soudnictví a vězeňství. Roku 1852 byl odstupňován trest odnětí svobody na těžký žalář, žalář, tuhé vězení a vězení. Hlavní rozdíl byl zejména ve stravování, poutání, odívání a zařazování trestanců do pracovní činnosti. K výkonu trestu byli trestanci umísťováni po určitou dobu na samostatné cele a po zbytek trestu na společné ložnici. Podle stupně zločinnosti a dosažené nápravy byli dále rozdělováni do tří kázeňských tříd, kterých odpovídala různá míra přiznávaných zvýhodnění (nákup zboží, návštěvy, dopisování). Tzv. Domácí řád upravoval chování a činnost trestanců a jeho porušování bylo kázeňsky trestáno. K nejprísnějším trestům patřilo uložení pústu, tvrdého lože, temnice nebo samovazby. Trestanci byli povinni vykonávat přidělenou práci a navštěvovat bohoslužby. Trestní ústavy byly střeženy vojskem a od roku 1914 vězeňskou stráží. Dohled nad výkonem trestu vykonával domácí komisař, příslušný vrchní státní zástupce a v nejvyšší instanci generální inspektor pro vězeňství se sídlem v Praze.

1918 – 1939: po vzniku Československé republiky v roce 1918 byl převzat vězeňský a justiční systém rakouské monarchie. Postupně byla zdokonalována organizace a správa vězeňství. Byl prohlubován progresivní systém výkonu trestu, založený na postupném zmírňování vězeňského režimu v závislosti na průběhu nápravy trestanců. V Československé republice existovalo v roce 1928 šest mužských trestnic (Plzeň, Leopoldov, Kartouzy, Ilava, Mírov, Mikulov) a samostatná ženská trestnice (Řepy u Prahy). V těchto trestnicích se vykonávali tresty od 1 roku až po doživotí. Tresty žaláře od 6 měsíců do 1 roku byly vykonávány v trestničních odděleních krajských soudních věznic. Vězeňství bylo centrálně řízeno ministerstvem spravedlnosti, které úzce spolupracovalo s Mezinárodní komisí pro trestní právo vězeňství. Dohled na výkonem trestu prováděli domácí komisaři, občanští kontrolóři a pověření úředníci ministerstva spravedlnosti.

1939 – 1945: po vzniku tzv. Protektorátu Čechy a Morava v roce 1939 zůstal v podstatě zachován dosavadní vězeňský a justiční systém včetně základní legislativní úpravy, organizace a správy vězeňství. Každá norma vydávaná protektorátní vládou byla však schvalována říšským protektorem. Trestnice a soudní věznice byly využívány zčásti nebo zcela pro potřeby německé justice a tajné státní policie (gestapa). V jednotlivých trestnicích a soudních věznicích existovalo jednak české protektorátní vedení, které zpravidla zajišťovalo provozní činnost zařízení a také říšské vedení, které zajišťovalo jejich využití pro vazební účely nacistických soudů a vyšetřovací účely gestapa. Veškerý personál protektorátní správy ve vězeňství byl nucen složit slib věrnosti vůdci Velkoněmecké říše Adolfu Hitlerovi a vykonat zkoušku z německého jazyka.

1945 – 1965: po osvobození od německé nacistické okupace v roce 1945 rozhodovaly o umístování do vězeňských zařízení revoluční národní výbory. Koncem téhož roku se řízení a správa věznic a trestních ústavů vrátila do koncepce ministerstva spravedlnosti. K soustředování německého obyvatelstva k odsunu byla zřízena další vězeňská zařízení (internační, sběrné a pracovní tábory). Mimořádné lidové soudy odsuzovali nacistické zločince zrádce a kolaboranty, kteří byli ve výkonu trestu nazýváni retribučními vězni. V roce 1948 vzniká kategorie tzv. protistátních vězňů, kteří měli podle vězeňského řádu z roku 1951 výrazně více omezení než kriminální vězni. V letech 1953 – 1955 vrcholil tzv. třídní výkon trestu, uplatňující nejtvrďší tresty u politických vězňů. V roce 1953 bylo vězeňství převedeno do působnosti ministerstva národní bezpečnosti a koncem téhož roku do působnosti ministerstva vnitra. Byl vydán Řád nápravných zařízení, který podle vzoru Sovětského svazu stanovil strukturu tzv. nápravných zařízení. Do jednotlivých typů nápravných zařízení byli odsouzení zařazováni podle povahy trestného činu (státně bezpečností, kriminální) a podle závažnosti provinění. V roce 1955 byl vydán Řád pro nápravně pracovní tábory, který stanovil 4 typy táborů s využitím vězeňské práce. V táborech byly jednotlivé kategorie odsouzených odděleně ubytovávány a zaměstnávány. Odsouzení v kategorii tzv. třídních nepřátel vykonávali trest v nejpřísnějších podmínkách a byli zásadně zařazováni na fyzicky namáhavé a méně placené práce. Do zvláštních oddělení nápravných zařízení Leopoldov, Valdice, Plzeň a Pardubice byli umístováni zvlášť

nebezpeční odsouzení. Kontrolní a inspekční činnost mohli v nápravných zařízeních vykonávat jen funkcionáři správy nápravných zařízení a příslušní prokurátoři.

1965 – 1989: z hlediska mezinárodních požadavků na věznění se v polovině 60. let stal dosavadní československý vězeňský systém politicky neudržitelným. Byl vydán zákon č. 59/1965 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody. V souladu s tímto zákonem soudy zařazovali odsouzené do tří typů nápravně výchovných skupin a těmto skupinám odpovídaly tři typy nápravně výchovných ústavů. Do prvního typu ústavů byli zařazováni odsouzení za nejméně společensky nebezpečné trestné činy. Do druhého typu byli zařazováni potrestaní za závažnější trestné činy a ti, kteří za posledních 10 let spáchali úmyslný trestný čin. Do třetího typu byli zařazováni odsouzení za nejzávažnější trestné činy včetně pachatelů tzv. trestných činů proti republice (vlastizrada, sabotáž, záškodnictví, rozvracená republiky, teror, vyděračství, trestný čin proti státu světové socialistické soustavy) a zvláště nebezpeční recidivisté. Vězeňství bylo v roce 1968 převedeno z působnosti ministerstva vnitra do působnosti národního ministerstva spravedlnosti. V rámci vězeňské reformy začal rozvíjet svoji činnost Výzkumný ústav penologický, který se zabýval osobností vězněného pachatele a možnostmi jeho nápravy. Ten byl však zrušen v důsledku vyvrcholení normalizačních opatření ve vězeňství počátkem 80. let. Kontrolní činnost ve věznicích a nápravných výchovných ústavech byla svěřena správě Sboru nápravné výchovy a nadále ji vykonávali okresní a krajští dozoroví prokurátoři.

1989 – 1992: v roce 1989 bylo prvním krokem k odstranění důsledků normalizace ze 70. a 80. let udělení amnestie za trestné činy proti republice, při které bylo propuštěno z věznic a nápravně výchovných ústavů 52 vězňů. Dnem 1. 1. 1990 vyhlásil nově zvolený prezident Václav Havel velmi širokou amnestii. Ve věznicích a nápravně výchovných ústavech zůstalo přibližně 6 000 vězňů z 22 000 vězněných osob. Byl zrušen trest smrti a zaveden doživotní trest. V letech 1990 – 1991 probíhalo ve Sboru nápravné výchovy ověřování odborné a morální způsobilosti, kterého se zúčastnilo přibližně 5 500 příslušníků, z nichž 400 nevyhovělo požadavkům. V roce 1992 byla zpracována nová koncepce vězeňství. Byl vydán zákon č. 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční stráž, který zásadním způsobem reformoval organizaci, řízení a výkon

českého vězeňství. Dozorová činnost prokurátorů zanikla transformací prokuratury na státní zastupitelství.

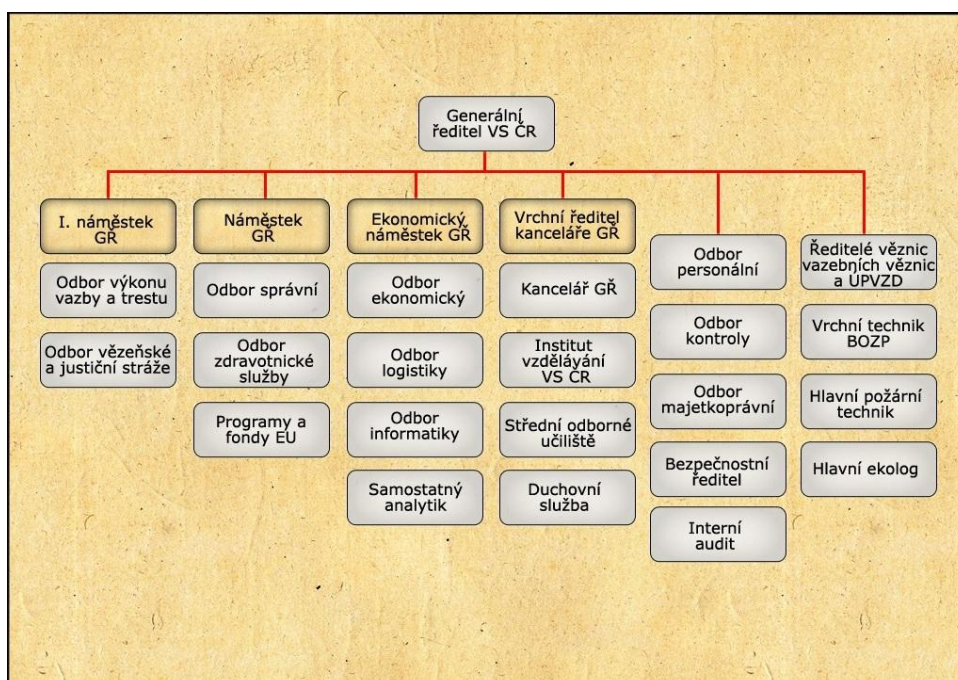
1993 – současnost: dnem 1. 1. 1993 zanikl Sbor nápravné výchovy a k plnění úkolů státní správy ve vězeňství byla zřízena Vězeňská služba České republiky. Odpovědnost za její činnost byla svěřena generálnímu řediteli, který byl jmenován ministrem spravedlnosti. V souladu s požadavky na dodržování základních lidských práv byl vydán zákon č. 293/1993 Sb., o výkonu vazby, který stanovil, že obvinění mohou být podrobeni jenom těm omezením, která jsou nezbytně nutná k zajištění účelu vazby. Zákonem č. 294/1994 Sb., došlo k novému pojmenování a členění zařízení pro výkon trestu na věznice s dohledem, dozorem, s ostrahou a zvýšenou ostrahou. O umístění odsouzených do jednotlivých typů věznic rozhoduje soud. K systémové a tvůrčí organizaci požadavků Evropských vězeňských pravidel byl vydán zákon č. 169/1999 Sb., o výkonu trestu odnětí svobody, který však základní typy věznic nemění. Vnitřní kontrolní činnost je úkolem Generálního ředitelství Vězeňské služby ČR a odboru generální inspekce ministerstva spravedlnosti. Dohled nad výkonem trestu odnětí svobody a výkonem vazby začali vykonávat příslušní státní zástupci, poslanci a inspekční instituce při Radě Evropy a Organizaci spojených národů. (Kýr, 2010, online)

1.2 Organizační struktura

Vězeňská služba České republiky je členěna na justiční stráž, vězeňskou stráž a správní službu. Justiční a vězeňská stráž mají postavení ozbrojeného sboru a správní služba zabezpečuje organizační, výchovnou, ekonomickou a další odbornou činnost. Její součástí je také zdravotnická služba. Základními články Vězeňské služby ČR jsou věznice a vazební věznice, Generální ředitelství Vězeňské služby ČR a Institut vzdělávání Vězeňské služby ČR. Jednotlivé vazební věznice a věznice zřizuje a zrušuje ministr spravedlnosti České republiky a ministr také jmenuje a odvolává generálního ředitele Vězeňské služby ČR. Generální ředitel VS ČR jménem státu činí právní úkony za Vězeňskou službu, jmenuje a odvolává ředitele věznic, vazebních věznic a dalších organizačních článků Vězeňské služby. Vězeňská služba ČR jako součást trestní justice

respektuje v jednání s vězňnými osobami právní řád České republiky, Doporučení Rady Evropy a Listinu základních práv a svobod. Činí tak nejen izolací pachatelů trestné činnosti, ale i vytvářením podmínek pro reintegraci odsouzených osob do společnosti po vykonání trestu odnětí svobody. Vězeňská služba ČR spolupracuje s Vězeňskou duchovenskou péčí, Probační a mediační službou České republiky a dalšími nevládními organizacemi. (Blanda, Kačer, 2008, s. 6)

Obrázek 1: Organizační struktura Vězeňské služby České republiky

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-04.

1.3 Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice

Posláním Vězeňské služby České republiky je zajišťovat výkon vazby, výkon trestu odnětí svobody a bezpečnost a pořádek v soudních budovách. Vězeňská služba spravuje a střeží věznice, vazební věznice a detenční ústavy. Dále střeží, předvádí a eskortuje osoby ve výkonu vazby a výkonu trestu odnětí svobody. K dalším úkolům patří výzkum v oboru penologie, jehož výsledky aplikuje v praxi. Vězeňská služba ČR hospodaří s majetkem státu a je jeho samostatnou účetní jednotkou. (VS ČR - Poslání, 2012, online)

Prostřednictvím programů zacházení soustavně působí na osoby ve výkonu trestu odnětí svobody a obdobně i na některé skupiny osob ve výkonu vazby. Jejím cílem je vytvořit předpoklady pro jejich nekonfliktní způsob života po propuštění. Vězeňská služba zabezpečuje také úkoly při předcházení a odhalování trestné činnosti osob ve výkonu trestu odnětí svobody a ve výkonu vazby. Vytváří podmínky pro pracovní a jinou účelnou činnost vězněných osob. Dále vede evidenci vězněných osob na území České republiky. Provozuje hospodářskou činnost za účelem zaměstnávání osob ve výkonu trestu odnětí svobody, případně i osob ve výkonu vazby.

Věznice se podle způsobu vnějšího střežení a zajištění bezpečnosti člení do čtyř základních typů:

- s dohledem,
- s dozorem,
- s ostrahou,
- se zvýšenou ostrahou.

Ve věznicích s **dohledem** se vězni pohybují bez omezení, pracují zpravidla mimo věznici a po pracovní době jim je umožňován pohyb mimo věznici. Návštěvy se konají zpravidla bez dohledu zaměstnance a ředitel věznice může odsouzeným jednou za dva týdny povolit opuštění věznice na 24 hodin. V těchto věznicích jsou odsouzení za nejméně závažné trestné činy.

Ve věznicích s **dozorem** se odsouzení pohybují zpravidla pod dohledem zaměstnance a ředitel věznice může vězňům povolit volný pohyb uvnitř věznice. Odsouzení pracují zpravidla na nestřežených pracovištích mimo věznici a lze jim povolit volný pohyb na pracoviště nebo na ošetření. Pro odsouzené jsou možné akce mimo věznici, vždy však pod dohledem zaměstnance. Návštěvy mají odsouzení zpravidla bez dohledu a jednou za měsíc jim lze povolit opuštění věznice na 24 hodin.

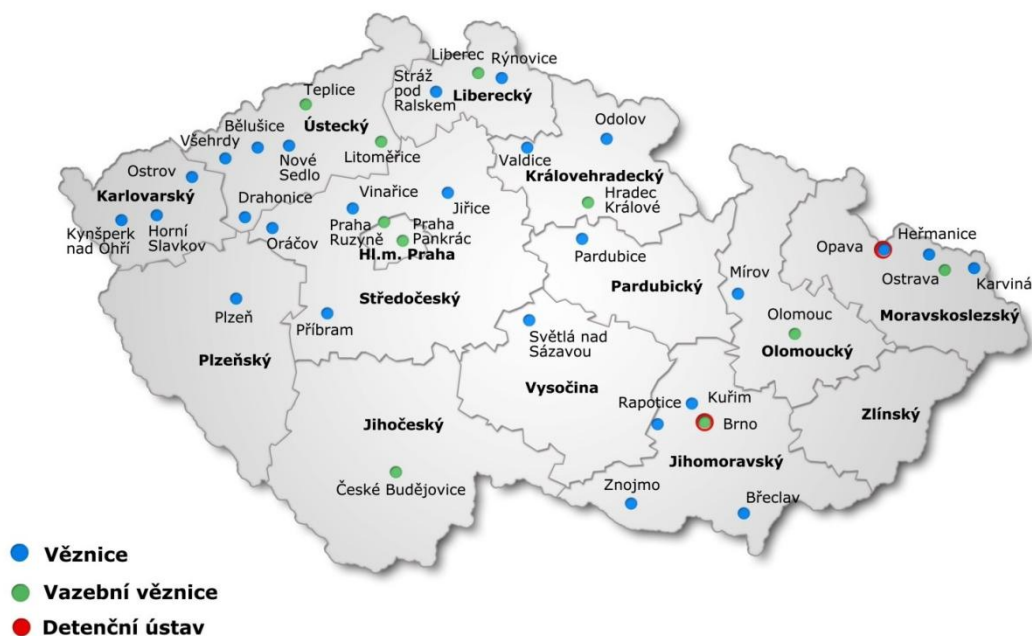
V prostorách věznice s **ostrahou** se odsouzení pohybují organizovaně pod dohledem zaměstnance věznice. Při plnění pracovních povinností se mohou vězni výjimečně pohybovat ve věznici volně. Pracují zpravidla uvnitř věznice nebo na střežených pracovištích mimo věznici, mohou však být zaměstnání i na nestřežených pracovištích. Návštěvy jsou zpravidla uskutečňovány pod dohledem zaměstnance a výjimečně lze odsouzeným povolit jednou za měsíc opuštění věznice na 24 hodin.

Ve věznicích se **zvýšenou ostrahou** se odsouzení pohybují vždy pod dohledem zaměstnance a volný pohyb po věznici se jim nepovoluje. Pracují uvnitř věznice nebo na celách a návštěvy jsou zpravidla pod dohledem zaměstnance. Ve výjimečných případech lze jednou za měsíc povolit opuštění věznice až na 24 hodin. Ve věznicích s ostrahou a se zvýšenou ostrahou jsou pachatelé nejzávažnějších trestných činů. (Oddělení vnějších vztahů VS ČR, 2012, s. 12-15)

V jedné věznici mohou být zřízena oddělení různých typů, pokud tím není ohrožen účel trestu. Česká republika má také oddělení pro mladistvé delikventy a pro matky s dětmi. Výhradně ženská věznice je ve Světlé nad Sázavou. Jinde, jako třeba v Opavě, ženy prostory sdílejí společně s muži. Ve Vězeňské službě ČR pracuje více než 10 500 zaměstnanců, z toho více než polovinu tvoří příslušníci vězeňské a justiční stráže. (Blanda, Kačer, 2008, s. 6)

Vězeňská služba České republiky spravuje a střeží 36 vězeňských zařízení, z toho 10 vazebních věznic a 26 věznic. Vazební věznice Brno a Věznice Opava jsou navíc také detenčními ústavy.

Obrázek 2: Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-04.

Detenční ústavy – jsou zařízení zajišťující soudem uloženou zabezpečovací detenci pro psychiatricky nebo sexuologicky nemocné pachatele vážných úmyslných trestných činů, jejichž pobyt na svobodě je pro společnost nebezpečný. U těchto lidí pak hrozí, že se budou v budoucnu takového jednání dopouštět. V těchto případech není téměř žádná nebo jen velmi malá pravděpodobnost účinnosti běžných programů zacházení ve výkonu trestu. V Brně disponuje ústav 48 místy a v Opavě 150. Ústavy umožňují umístování chovanců po jednom, maximálně po dvou na pokoji při zachování šesti metrů čtverečních na osobu. Zabezpečovací detence trvá, dokud to vyžaduje ochrana společnosti. Nejméně však jednou za dvanáct měsíců soud přezkoumává, zda důvody pro pokračování léčby trvají. Podle poznatků psychologů by se měla zabezpečovací

detence ukládat zejména osobám odsouzeným za vraždu, kteří mají v životní historii předchozí násilnou trestnou činnost a kteří jsou posouzeni jako nebezpeční:

- vrazi s diagnózou sexuálního sadismu, patologické sexuální agresivity,
- vrazi s diagnózou defektní či hraničně defektní inteligence,
- vrazi – recidivisté s rysy anetičnosti a explozivity,
- ostatní vrazi, kteří mají v minulosti násilí a jsou posouzeni jako nebezpeční.

Dále pak sexuálním deviantům, u nichž prokazatelně opakovaně selhala ochranná léčba:

- patologickým agresorům – recidivujícím pachatelům sexuálního násilí,
- pachatelům pohlavního zneužívání, kteří byli v minulosti více než dvakrát trestaní bez efektu ochranného léčení,
- sexuálním delikventům s organicky podmíněnou, bezvýsledně léčenou poruchou osobnosti. (Nový, 2012, online)

2 VZDĚLÁVÁNÍ PERSONÁLU VS ČR

2.1 Seznamování nových zaměstnanců s problematikou resortu

Po nástupu nového zaměstnance, ať už občanského, či příslušníka VS, je s tímto zahájeno vzdělávání již od prvního dne výkonu jeho pracovních povinností. Každý nový zaměstnanec je v počáteční době jeho služby přidělen k odpovědnému zaměstnanci věznice, jímž je „Lektor-instruktor“. Funkci lektora-instruktora v jednotlivých věznicích vykonává zástupce vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu. Tento má na starosti, mimo jiné, vybavit nováčky potřebnou odbornou literaturou a služebními předpisy, které jsou nutné pro zvládnutí problematiky vězeňství.

Lektor-instruktor nováčky nejprve postupně seznamuje s činností Vězeňské služby České republiky, s jejími úkoly a povinnostmi při zajišťování bezpečnosti České republiky. Dále se specifiky konkrétní věznice, ve které se nový zaměstnanec rozhodl sloužit či pracovat, jedná-li se o občanského zaměstnance. Příslušníci jsou seznámeni s činností věznice při vzniku mimořádných a krizových situací, s jejich činností při vyhlášení plánu vyrozumění a svozu. Velký důraz u nově přijatých příslušníků je kladen na znalost § 18 Zákona 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážích České republiky, kde je uvedeno:

„§ 18 – Použití střelné zbraně

(1) Příslušník je oprávněn při plnění svých úkolů použít střelnou zbraň jen výjimečně, aby

a) v případě nutné obrany odvrátil přímo hrozící nebo trvajícím útok proti jeho osobě nebo útok na život nebo zdraví jiné osoby,

b) překonal odpor směřující ke zmaření služebního zákroku, pokud jej nemůže překonat jinak a nedokončení zákroku by ohrozilo život nebo zdraví jiné osoby,

- c) zamezil útěku osoby ve výkonu zabezpečovací detence, ve výkonu vazby nebo ve výkonu trestu odnětí svobody ze střeženého objektu nebo při eskortě, kterou nelze zadržet jiným způsobem,*
- d) odvrátil nebezpečný útok, který ohrožuje střežený nebo chráněný objekt nebo stanoviště, po marné výzvě, aby bylo od útoku upuštěno,*
- e) zneškodnil zvíře ohrožující život nebo zdraví osob.*

(2) Použití střelné zbraně je přípustné jen tehdy, jestliže by použití donucovacích prostředků bylo zřejmě neúčinné.

(3) Před použitím střelné zbraně v případech uvedených v odstavci 1 písm. a) až d) je příslušník povinen vyzvat osobu, proti které zakročuje, aby upustila od protiprávního jednání, s výstrahou, že bude použito střelné zbraně. Od výzvy s výstrahou může příslušník upustit pouze v případě, že je ohrožen jeho život nebo zdraví anebo život nebo zdraví jiné osoby a zákrok nesnese odkladu.

(4) Při použití střelné zbraně je příslušník povinen dbát nutné opatrnosti, aby zejména neohrozil život nebo zdraví jiných osob a aby co nejvíce šetřil život osoby, proti níž zakročuje.“ (online, cit. 2013-02-04)

Po zvládnutí základních otázek k problematice vězeňství, jsou s nováčky (příslušníky) prováděny první praktické činnosti v rámci jejich výcviku. U příslušníků je to zejména seznámení s konstrukcí a funkcí jednotlivých zbraní, které jsou ve výzbroji VS ČR. Po té je provedena teoretická příprava ke střelbě a střelba samotná. Ta je prováděna pod dohledem odborných instruktorů. Dále pak se seznámení se všemi donucovacími prostředky a s jejich použitím. Nácvik použití donucovacích prostředků je prováděn formou praktických cvičení a prováděním modelových situací.

Taktéž vedení výcviku sebeobrany mají na starosti odborně vycvičení instruktoři. V neposlední řadě jsou s příslušníky probrány a procvičeny základní pořadové cviky a probrána pravidla vojenské zdvořilosti.

Donucovací prostředky a jejich použití je popsáno v § 17 Zákona 555/1992 Sb., o Vězeňské a justiční strážci České republiky, kde se uvádí:

„§ 17 – Donucovací prostředky

(1) Pokud je to nezbytné k zajištění pořádku a bezpečnosti, je příslušník při plnění svých úkolů oprávněn použít donucovací prostředky proti osobám, které ohrožují život nebo zdraví, úmyslně poškozují majetek nebo násilím se snaží mařit účel výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody, anebo narušují pořádek nebo bezpečnost v prostorách Vězeňské služby, ve věznicích pro místní výkon trestu, v budovách soudů, jakož i jiných místech činnosti soudů, budovách státních zastupitelství nebo ministerstva a v bezprostřední blízkosti střežených objektů.

(2) Donucovacími prostředky jsou:

- a) hmaty, chvaty, údery a kopy sebeobrany,*
- b) předváděcí řetízky,*
- c) pouta,*
- d) poutací popruhy,*
- e) pouta s poutacím opaskem,*
- f) slzotvorné prostředky,*
- g) obušek,*
- h) služební pes,*
- i) vodní stříkač,*
- j) zásahová výbuška,*
- k) expanzní zbraně,*
- l) úder střelnou zbraní,*
- m) hrozba střelnou zbraní,*
- n) varovný výstřel.*

(3) Příslušník rozhoduje, který z donucovacích prostředků použije podle konkrétní situace tak, aby dosáhl účelu sledovaného služebním zákrokem. Přitom je povinen dbát,

aby použití donucovacího prostředku bylo přiměřené účelu zákroku a aby jím nebyla způsobena újma zřejmě nepřiměřená povaze a nebezpečnosti protiprávního jednání.

(4) Při předvádění osoby ve výkonu zabezpečovací detence, výkonu vazby nebo výkonu trestu odnětí svobody mimo objekt ústavu lze použít donucovací prostředky uvedené v předchozím odstavci pod písmeny b), c) a e) i bez splnění podmínek uvedených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn je použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné.

(5) Je-li vzhledem k předchozímu chování obviněného nebo odsouzeného důvodná obava, že by se mohl chovat násilným způsobem, lze při jeho předvádění použít donucovací prostředky uvedené v odstavci 2 písm. b), c) nebo e) i bez splnění podmínek stanovených v odstavci 1. Příslušník je oprávněn takové donucovací prostředky použít, pokud to je ke splnění účelu úkonu nezbytné.“ (online, cit. 2013-02-04)

Po zvládnutí základního výcviku, který je průběžně prováděn i nadále, jsou příslušníci zařazeni do služby a jsou na jednotlivých stanovištích ve věznici přiděleni tzv. nad rámec běžného osazení jednotlivých stanovišť. Zde získávají první zkušenosti jako „pozorovatelé“. Takto si projdou všechna stanoviště v rámci konkrétní věznice ještě před nástupem do základní odborné příprava a to nejen v úseku, ke kterému jsou přiřazeni. Tzn. že strážný vězeňské stráže v rámci této praxe projde i dozorčími stanovišti výkonu vazby, trestu a službou u místních jednotek justiční stráže. Dozorci či strážný justiční stráže obdobně.

2.2 Základní odborná příprava v Institutu vzdělávání VS ČR

31. 8. 2000 byla otevřena ve Stáži pod Ralskem nová budova Institutu vzdělávání Vězeňské služby České republiky. V areálu Institutu vzdělávání je k dispozici dvanáct základních učeben s kapacitou 280 míst, šest specializovaných učeben s kapacitou 128 míst, víceúčelový sál s kapacitou 120 míst a přednáškový sál s kapacitou 96 míst. V rámci přípravy na své budoucí povolání využívají posluchači kurzů specializované učebny, jakými je například učebna se simulátory střelby, cvičná cela či speciálně

upravený sál pro tělesnou přípravu. K dispozici jsou i počítačové učebny včetně internetu.

Hlavním úkolem Institutu vzdělávání je příprava a následné vzdělávání všech nových zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Základní odbornou přípravu ročně absolvuje kolem 900 zaměstnanců. Základní odborná příprava tvoří základní úroveň vzdělávání zaměstnanců Vězeňské služby České republiky. Základní odborná příprava je v Institutu vzdělávání zajištěna pro všechny nově přijaté zaměstnance do služebního poměru a také pro nové zaměstnance přijaté do pracovního poměru. Člení se podle zařazení zaměstnanců do výkonu služby nebo práce v jednotlivých organizačních jednotkách. Je organizována se zřetelem na splnění základních požadavků a kvalifikačních požadavků pro výkon zastávané funkce. (VS ČR - Institut vzdělávání, 2012, online)

Základní odborná příprava se člení:

- **A** – pro příslušníky Vězeňské služby ČR bez rozdílu služebního zařazení. V této skupině jsou nově přijetí příslušníci do služebního poměru. Výuka studentů navazuje na přípravné období, jež stráví příslušníci v organizačních jednotkách. Výuka je realizována výcvikovou a přednáškovou formou s dobou trvání z pravidla dvanáct týdnů, není-li stanoveno jinak. Výcviková a výuková část základní odborné přípravy je ukončena závěrečnou klasifikací z jednotlivých předmětů a komplexní závěrečnou zkouškou. Na základě úspěšného vykonání zkoušky obdrží absolvent vysvědčení a osvědčení,
- **B/1** – pro občanské zaměstnance pracující v přímém styku s vězňenými osobami, kteří se nepodílejí na jejich programu zacházení. Jsou to zaměstnanci oddělení a referátů informatiky, ekonomiky, logistiky, zaměstnávání, správních a personálních. Pro tyto zaměstnance je výuka realizována seminární a přednáškovou formou zpravidla v délce jednoho týdne. Základní odborná příprava této skupiny je ukončena závěrečným písemným testem. Na základě výsledku testu je vydáno zaměstnancům osvědčení,

- **B/2** – pro občanské zaměstnance pracující v přímém styku s vězňenými osobami, kteří se podílejí na přípravě a realizaci programu zacházení. Jsou to zejména sociální pracovníci, psychologové, vychovatelé a speciální pedagogové. Studium je realizováno přednáškovou a seminární formou zpravidla v délce šesti týdnů. Výuka je rozdělena do dvou samostatných na sebe navazujících fází. Dělí se na fáze Všeobecný základ a Profesní příprava. Základní odborná příprava končí závěrečnou zkouškou a na základě jejího vykonání obdrží absolvent osvědčení,
- **B/3** – pro zdravotní personál. Výuka pro zdravotní personál je realizována výcvikem a formou přednášek. Studium trvá zpravidla jeden týden a končí závěrečným písemným testem. Na základě jeho výsledku je vydáváno osvědčení,
- **B/4** – pro občanské zaměstnance pracující na částečný úvazek. Dále pak také pro ostatní pracovníky vykonávající práci pro Vězeňskou službu České republiky, kteří přicházejí do přímého styku s vězňenými osobami. Jde například o pověřené duchovní, terapeuty, lékaře specialisty apod. Posluchači jsou seznámeni s vybranými tématy služebních předmětů a školení probíhá formou vstupního přednáškového bloku. Od jednoho měsíce od absolvování přednáškového bloku je tato forma studia ukončena odbornou rozpravou a předáním závěrečného osvědčení o absolvování školení,
- **I** – pro občanské zaměstnance, kteří nepřicházejí do styku s vězňenými osobami. Toto školení je realizováno formou samostudia v jednotlivých organizačních jednotkách Vězeňské služby ČR. Nástupní školení je ukončeno vypracováním závěrečného písemného testu. V testu je zahrnut průřez prostudovanou látkou. Na základě úspěšného vykonání testu obdrží absolvent osvědčení. (VS ČR - Vzdělávání, 2012, online)

2.3 Služební a profesní příprava v organizačních jednotkách

2.3.1 Služební a profesní příprava zaměstnanců

Učební cíle, zásady školení a výcviku jsou zaměřeny na prohlubování a upevňování vědomostí a dovedností nezbytných k výkonu služby příslušníka nebo k výkonu práce občanského zaměstnance, včetně jejich důsledného uplatňování při praktické činnosti. K tomu je nezbytné vést zaměstnance k samostatné a aktivní přípravě na jednotlivá zaměstnání a dbát na jejich průběžnou přípravu. U příslušníků je nutné výcvik maximálně přiblížit praktickému výkonu služby, klást důraz na jejich kázeň a vystupování, na bezpečnost při provádění ostrých školních střelb, tělesné přípravy, výcviku sebeobrany, jakož i při nácviu služebního zákroku pod jednotným velením a nácviu eskort nebezpečných vězňených osob.

Školení a výcvik služební profesní přípravy je organizován podle Plánu služební přípravy, Plánu profesní přípravy a Tematického plánu na kalendářní rok tak, aby byl prováděn v průběhu kalendářního roku a obsahoval všechna stanovená témata.

Školení a výcvik služební a profesní přípravy se provádí jednak formou hromadných přednášek, jednak formou společného zaměstnání určených skupin, ale i formou samostudia. Některá témata služební a profesní přípravy např. nácvik zamiřování a spouštění střelných zbraní, příkládání pout, poutacích opasků, předváděcích řetízků, při pořadové přípravě obraty na místě, proškolení znalosti předpisů upravující výkon služby se provádí v rámci rozdělení směn před nástupem do výkonu služby, nebo při poradách oddělení věznice.

2.3.2 Učební skupiny a podskupiny

Pro účely výcviku a školení služební a profesní přípravy jsou zaměstnanci Vězeňské služby rozděleni do následujících učebních skupin a podskupin:

- **první učební skupina:** ředitel věznice, zástupci ředitele věznice, vedoucí oddělení a jejich zástupci, velitel justiční stráže, vedoucí samostatných referátů a vedoucí lékař zdravotnického střediska,
- **druhá učební skupina:** příslušníci zařazení v oddělení vězeňské a justiční stráže.
Tato učební skupina se dále člení na tyto podskupiny:
 - a) příslušníci vězeňské stráže,
 - b) příslušníci justiční stráže,
 - c) příslušníci určení k provádění eskort nebezpečných vězňených osob,
- **třetí učební skupina:** příslušníci oddělení výkonu vazby, oddělení výkonu trestu, správní referent a ostatní příslušníci,
- **čtvrtá učební skupina:** ostatní občanští zaměstnanci.

Mimo výše uvedené učební skupiny je ve věznici zřízená metodická a instruktorská skupina složená ze zaměstnanců, kteří provádějí nebo po odborné stránce zajišťují školení jednotlivých témat služební a profesní přípravy.

2.3.3 Obsah služební přípravy

Této přípravy se zúčastňují pouze příslušníci, jednotlivá témata jsou značena velkým písmenem S.

Téma S1 – střelecká příprava a ostré školní střelby.

Před vlastní střelbou je provedena výuka teorie střelby, nauka o zbraní a to především takticko-technická data, rozborka a sborka střelné zbraně. Dále je příslušník seznámen s jednotlivými střeleckými čísly, o bezpečnostních opatřeních a zacházením se střelnou zbraní na střelnici. V neposlední řadě je příslušník informován o hodnocení jeho vlastní střelby a za jakých podmínek bude hodnocen stupněm splnil či nesplnil.

Téma S2 – tělesná příprava.

Tělesná příprava se skládá zejména z přípravy a tréninku disciplín, které jsou součástí testů tělesné zdatnosti pro ověření fyzické způsobilosti pro výkon služebního místa. Rozsah tělesné přípravy, který musí splnit každý příslušník podle toho do které učební skupiny je zařazen je uveden v Plánu služební a profesní přípravy. Cílem tělesné přípravy je napomáhat rozvoji a udržování tělesné zdatnosti příslušníků. Jedním z předpokladů ke splnění tohoto cíle je i snaha o provádění všech aktivit týkajících se tělesné přípravy a testů tělesné zdatnosti bez zranění a sportovních úrazů.

Přezkoušení tělesné zdatnosti se provádí jedenkrát za kalendářní rok. Příslušník absolvuje stanovený počet testů v jednom dni. Testy tělesné zdatnosti jsou bodově ohodnoceny a v každém testu je nutné získat minimálně 2 body, celkově 30 bodů. Pokud v kalendářním roce příslušník dosáhl 50 let věku, tak provádí pouze disciplíny č. 1, 3 a 5, přičemž celkově musí získat v testech 8 bodů, z každé disciplíny min. 1 bod. Jestliže je příslušník v testech tělesné zdatnosti hodnocen stupněm „nesplnil“, je povinen podrobit se přezkoušení tělesné zdatnosti do tří měsíců. Pokud je opět hodnocen stupněm „nesplnil“, ředitel věznice přijme opatření ke změně služebního místa, nebo k propuštění ze služebního poměru.

Testy tělesné zdatnosti:

- člunkový běh 4 x 10 metrů,
- celomotorický test, CMT test (opakovaně), 2 minuty,
- klik-vzpor ležmo (opakovaně),
- leh-sed (opakovaně), 2 minuty,
- běh na 1000 metrů.

Téma S3 – sebeobrana a použití donucovacích prostředků.

Výcviku sebeobrány a použití donucovacích prostředků se příslušníci zúčastňují v rozsahu stanoveném Plánem služební přípravy pro jednotlivé učební skupiny a podskupiny. K ověření stavu připravenosti příslušníků k použití sebeobránných technik a donucovacích prostředků se jedenkrát ročně organizují prověrky sebeobrány a použití donucovacích prostředků, které provádějí a hodnotí vycvičení instruktoři.

Sebeobránné techniky a použití donucovacích prostředků:

- obrana proti strkání nebo úchopům za oděv,
- obrana proti úderům a kopům,
- obrana proti útokům krátkou bodnou zbraní,
- zákrok proti pasivnímu odporu stojící, sedící nebo ležící osoby,
- znehybnění s přiložením pout a prohledáním,
- odvedení pachatele,
- použití obušku,
- použití teleskopického obušku,
- použití obušku s příčnou rukojetí,
- použití a manipulace se slzotvornými prostředky.

V rámci proverek ze sebeobrány a použití donucovacích prostředků se hodnotí zda, technika splnila svůj účel, vhodnost techniky, rychlost, plynulost, jistota, přiměřenost a znalost použití donucovacích prostředků.

Sebeobránné techniky a použití donucovacích prostředků musí splnit každý příslušník podle toho, do které učební skupiny či podskupiny je zařazen - Plán služební přípravy.

Téma S4 – taktika a provedení služebního zákroku pod jednotným velením.

Základní výcvik se stává z proškolení právních a vnitřních předpisů upravujících zákrok, jakož i z proškolení a procvičení činnosti příslušníků velených k provedení zákroku. Základní výcvik je zaměřen zejména na činnost a stanovené povinnosti příslušníků zařazených do jednotlivých skupin určených k zákroku, na individuální

způsob použití stanovených donucovacích prostředků při zákroku, provádění osobních prohlídek, poutání a předvádění vězněných osob, a to s ohledem na jejich chování při zákroku. Výcvik se provádí v protiúderové výstroji.

Téma S5 – znalosti právních a vnitřních předpisů upravující výkon služby.

Příslušníci jsou formou testů školeni a prověřováni z obecně závazných právních předpisů upravující výkon služby a dále vnitřních předpisů, které upravují činnosti na úseku, kde je příslušník služebně zařazen.

Téma S6 – činnost Vrchního inspektora strážní služby při vzniku krizových a mimořádných situací.

Vrchní inspektor strážní služby je proškolen ze zákonů a vnitřních předpisů upravující činnost Vrchního inspektora strážní služby při vzniku krizových a mimořádných situacích, jakož i schopnost přijímat včasná odpovídající opatření k řešení uvedených situací. Prověření jeho znalostí se provádí formou písemného testu nebo formou zpracování řešení zadané modelové situace, kde popíše svou činnost v postupných modelových časových krocích. Praktická činnost Vrchního inspektora strážní služby je prověřována formou námětového cvičení.

Téma S7 – taktika a provedení eskort nebezpečných vězněných osob.

Tohoto tématu se zúčastňují vybraní příslušníci, kteří jsou v této problematice řádně proškoleni a vycvičeni. Výcvik provádí vycvičení instruktoři.

Téma S8 – pořadová příprava.

Pořadová příprava slouží k zabezpečení jednotného postupu při organizaci a provádění některých činností příslušníky, jakož i získání a upevňování správných návyků k dodržování pravidel služební zdvořilosti při výkonu služby. (NGŘ č. 67/2009, Příloha NGŘ s. 4-7)

2.3.4 Obsah profesní přípravy

Této přípravy se zúčastňují příslušníci a všichni občanští zaměstnanci, jednotlivá témata jsou značena velkým písmenem **P**.

Téma P1 – bezpečnost práce.

Zaměstnanci jsou seznámeni o způsobu zajišťování bezpečnosti a ochrany zdraví při výkonu služby nebo práce a s tím související povinnosti zaměstnanců podle příslušných právních předpisů.

Téma P2 – protipožární příprava.

Způsob zajišťování požární ochrany k zabránění vzniku požáru nebo výbuchu s následným požárem k ochraně osob, zvířat a majetku a s tím související povinnosti zaměstnanců podle příslušných právních předpisů.

Téma P3 – zdravotnická příprava.

Obsahem zaměstnání jsou zásady poskytování první pomoci, včetně praktické části. Konkrétní náplň téma i okruh osob, které mají být proškoleny stanoví vedoucí lékař zdravotnického střediska.

Téma P4 – komunikace s vězňenými a civilními osobami.

Přednášku na toto téma provádí psycholog, nebo speciální pedagog věznice. Zaměstnanci jsou proškoleni a seznámeni jak jednat s vězněnou či civilní osobou, jak jednat v případě vzniku stresové situace.

Téma P5 – znalosti právních a vnitřních předpisů.

Občanští zaměstnanci jsou školeni a formou testů prověřováni z obecně závazných právních předpisů upravujících výkon práce a dále z vnitřních předpisů, které upravují činnost na úseku, kde je zaměstnanec zařazen. Jsou stanoveny rozdílné náplně tohoto tématu, a to vzhledem k jejich zařazení.

Téma P6 – problematika organizovaného zločinu.

Zaměstnanci věznic jsou školeni odbornými pracovníky z témat týkajících se organizovaného zločinu v České republice se zaměřením na možnost průniku organizovaného zločinu za brány věznic.

Téma P7 – posilování právního vědomí (korupce, nedovolené styky, apod.), problematika ochrany informací.

Zaměstnanci vězeňské služby jsou školeni z všeobecných právních předpisů se zaměřením na prameny práva týkající se výkonu povolání ve Vězeňské službě České republiky. Zvláštní pozornost je věnována zamezení korupčního jednání a navazování nepovolených styků s vězňnými osobami či jiných činností narušujících zákonnost výkonu trestu odvěti svobody a institutu vazby.

Téma P8 – drogová problematika.

Zaměstnanci věznic jsou seznamováni s novými fakty z oblasti protidrogové politiky se zaměřením na možnost průniku drog do jednotlivých věznic. Pozornost je věnována především na zamezení tohoto průniku, na zjišťování cest drog do věznic a na protidrogovou prevenci. Dále jsou zaměstnanci proškoleni takovým způsobem, aby dokázali rozpoznat zda osoba drogu užila, případně jak se která droga fyzicky na osobě projevuje.

Téma P9 – výchova k lidským právům a profesní etika.

Školení zaměstnanců probíhá v souladu s Listinou základních práv a svobod se zaměřením na zamezení nehumánního a nelidského zacházení s vězňnými osobami. Další proškolenou částí tohoto tématu je žádoucí vystupování zaměstnance Vězeňské služby na veřejnosti.

Téma P10 – obecné zásady při vzniku krizových stavů a mimořádných událostí, povinnosti zaměstnance při realizaci Plánu vyrozumění a svozu.

Zaměstnanci jsou školeni z obecných požadavků na jejich chování a činnost při vyhlášení některého z krizových stavů dle Ústavního zákona č. 110/1998 Sb., o bezpečnosti České republiky a Zákona č. 240/2000 Sb., o krizovém řízení. Školení

jsou dále zaměřena na povinnosti zaměstnanců při vyhlášení Plánu vyrozumění a svozu, který se vyhláší v případě, že ve věznici vznikne mimořádná událost a je na pracovišti zapotřebí pro její řešení co největší počet zaměstnanců.

Téma P11 – činnost zaměstnance při zajištění místa trestného činu.

Obsahem tohoto tématu je požadovaná činnost zaměstnance věznice při zjištění a následném zajištění místa, na kterém byl spáchán trestný čin. Zaměstnanci jsou školeni z toho, jaké úkony jsou povinni při takovém zjištění učinit se zaměřením na takovou činnost, aby nedošlo k poškození stop na jimi zajištěném místě.

Téma P12 – činnost Krizového štábu Vězeňské služby České republiky a činnost Pracoviště krizového řízení.

Cílem školení je stanovit postup věznice při řešení některých mimořádných situací, mimořádných událostí (vzpouřa, oznámení o uložení výbušniny spojené s evakuací vězňenských osob, vznik požáru), nebo krizových situací, včetně úkolů souvisejících s jejich řešením, rozsah dokumentace využívané při řešení mimořádných situací, mimořádných událostí a krizových situací, jakož i statut a jednací řád krizového štábu Vězeňské služby, pracoviště krizového řízení a výstroj a výzbroj zaměstnanců Vězeňské služby při řešení krizových situací.

Téma P13 – vzdělávání v oblastech ochrany životního prostředí ve Vězeňské službě.

Obsahem školení je ekologické vzdělávání zaměstnanců zaměřené na předcházení vzniku odpadů, odstraňování vzniklých odpadů, nakládání s nebezpečnými chemickými látkami a přípravky a na dodržování všeobecných zásad ochrany životního prostředí.

Téma P14 – strategie boje proti extremismu.

Problém radikalizace a extremismu je komplexní a vyžaduje zevrubný přístup, aby mohla být vytvořena protiopatření za účelem jeho potlačování ve věznici. (NGŘ č. 67/2009, Příloha NGŘ s. 7-10)

2.3.5 Hodnocení zaměstnanců ze služební a profesní přípravy

Hodnocení zaměstnance z jednotlivých témat služební a profesní přípravy se stanoví stupněm splnil – nesplnil.

Celkové hodnocení zaměstnance se získá z hodnocení jednotlivých témat služební a profesní přípravy, které musí zaměstnanec absolvovat podle Plánu služební a profesní přípravy a z kterých musí být hodnocen v kalendářním roce podle svého zařazení v příslušné učební skupině takto:

- **splnil** – je-li hodnocen stupněm splnil ze všech témat služební a profesní přípravy,
- **nesplnil** – pokud nejsou splněna kritéria pro hodnocení splnil.

V případě, že je příslušník, zaměstnanec hodnocen stupněm nesplnil, ředitel věznice posoudí, zda v této souvislosti nedošlo k zaviněnému porušení služebních povinností, nebo pracovních povinností a v případě jejich porušení postupuje podle Zákona č.361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů a dále podle Zákona č. 262/2006 Sb. zákoníku práce. (NGŘ č. 67/2009, s. 4-5)

2.3.6 Modelové situace

Příslušníci věznice jsou v rámci služební a profesní přípravy a před každým nástupem do výkonu služby proškolení a přezkušováni z níže uvedených modelových situací. Tyto modelové situace jsou zpracovány na konkrétní místo a čas za účelem se co nejvíce přiblížit k praktické situaci, která může kdykoli nastat při výkonu služby.

Modelová situace č. 1

Činnost strážného na strážní věži při útěku vězněné osoby ze střeženého objektu věznice. Řešení:

- při zaregistrování pohybu v blízkosti zakázaného pásma hlásí strážný na strážní věži tuto skutečnost na operační středisko,

- strážný na strážní věži vyjde na ochoz věže se stanovenou výzbrojí,
- po vniknutí vězněné osoby do prvního zakázaného pásma vyzve strážný na strážní věži prchající vězněnou osobu touto výzvou: „Jménem zákona, stůj nebo střelím“,
- pokud vězněná osoba dále překonává oplocení a výzva byla marná, strážný na strážní věži použije “Varovného výstřelu do vzduchu“,
- vězněná osoba nadále pokračuje v útěku a překonává druhé zakázané pásmo, strážný na strážní věži použije střelné zbraně proti prchající vězněné osobě, kdy míří na spodní část těla dle Zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky,
- jestliže bylo použito střelné zbraně strážným na strážní věži bez výsledku, vězněná osoba překonala oplocení, okamžitě strážný na strážní věži tuto skutečnost hlásí na operační středisko, upřesňuje místo a směr útěku,
- po vystřídání sepíše úřední záznam a záznam o použití donucovacího prostředku.

Modelová situace č. 2

Činnost strážného na strážní věži při pokusu o útěk vězněné osoby ze střeženého objektu věznice, kdy je vězněná osoba postřelena (zraněna) strážným na strážní věži po marné výzvě. Řešení:

- při zaregistrování pohybu v blízkosti zakázaného pásma hlásí strážný na strážní věži tuto skutečnost na operační středisko,
- strážný na strážní věži vyjde na ochoz věže se stanovenou výzbrojí,
- po vniknutí vězněné osoby do prvního zakázaného pásma vyzve strážný na strážní věži prchající vězněnou osobu touto výzvou: „Jménem zákona, stůj nebo střelím“,
- pokud vězněná osoba dále překonává oplocení a výzva byla marná, strážný na strážní věži použije “Varovného výstřelu do vzduchu“,
- vězněná osoba nadále pokračuje v útěku a překonává druhé zakázané pásmo, strážný na strážní věži použije střelné zbraně proti prchající vězněné osobě,

kdy míří na spodní část těla dle Zákona č. 555/1992 Sb. o Vězeňské službě a justiční stráží České republiky,

- jestliže bylo použito střelné zbraně strážným na strážní věži s výsledkem, vězněná osoba zalehla na zem, tuto skutečnost okamžitě strážný na strážní věži hlásí na operační středisko, dále pokračuje ve střežení vězněné osoby z ochozu strážní věže a vyčkává příchodu strážní zásahové hlídky,
- po vystřídání sepiše úřední záznam a záznam o použití donucovacího prostředku.

Modelová situace č. 3

Činnost strážného na strážní věži při pokusu o útěk vězněné osoby ze střeženého objektu věznice, kdy se vězněná osoba vzdá, přestane překonávat zakázané pásmo po marné výzvě a marném výstřelu do vzduchu. Řešení:

- při zaregistrování pohybu v blízkosti zakázaného pásma hlásí strážný na strážní věži tuto skutečnost na operační středisko,
- strážný na strážní věži vyjde na ochoz věže se stanovenou výzbrojí,
- po vniknutí vězněné osoby do prvního zakázaného pásma vyzve strážný na strážní věži přechající vězněnou osobu touto výzvou: „Jménem zákona, stůj nebo střelím“
- pokud vězněná osoba dále překonává oplocení a výzva byla marná, strážný na strážní věži použije „Varovného výstřelu do vzduchu“,
- vězněná osoba se vzdá a nadále nepokračuje v překonávání zakázaného pásma, strážný na strážní věži vydá tuto výzvu: „Jménem zákona stůj, dejte ruce nad hlavu, zalehněte s roztaženýma rukama a nohama na zem, nebo střelím“,
- tuto skutečnost okamžitě strážný na strážní věži hlásí na operační středisko, dále pokračuje ve střežení vězněné osoby z ochozu strážní věže a vyčkává příchodu strážní zásahové hlídky,
- po vystřídání sepiše úřední záznam a záznam o použití donucovacího prostředku.

Modelová situace č. 4

Činnost strážného na strážní věži při pohybu neznámé civilní osoby v blízkosti ostrahového pásma zvenčí a je zde předpoklad, že může dojít neznámou civilní osobou k přehození zakázaných předmětů do objektu věznice, jako například drogy, mobilní telefon, alkohol, zbraně apod. Řešení:

- při zaregistrování pohybu neznámé civilní osoby v blízkosti ostrahového zakázaného pásma zvenčí objektu věznice hlásí strážný na strážní věži tuto skutečnost na operační středisko,
- strážný na strážní věži vyjde na ochoz věže se stanovenou výbrojí a vyzve neznámou civilní osobu výzvou „Jménem zákona, opusťte prostor ostrahového zakázaného pásma“,
- strážný na strážní věži provádí monitorování dané situace z ochozu strážní věže a vyčká příchodu strážní zásahové hlídky,
- po vystřídání sepíše úřední záznam.

Modelová situace č. 5

Činnost příslušníka oddělení vězeňské a justiční stráže při přijetí tísňového signálu ohrožení na životě dozorce oddělení výkonu kázeňských trestů. Řešení:

- tísňový signál obdrží příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže od operátora operačního střediska,
- příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže provede radiostanicí prověření správnosti vyslaného tísňového signálu a to pomocí prověřovacího čísla,
- pokud souhlasí prověřovací číslo, příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže sdělí operačnímu středisku heslo „provádím“ a co v nejkratším čase se dostaví na oddělení výkonu kázeňských trestů,
- pokud nesouhlasí prověřovací číslo, sdělí na operační středisko heslo „neprovádím“ a informuje operační středisko o dané situaci,
- po příchodu ke vstupním dveřím na oddělení výkonu kázeňských trestů vyčká na nejméně dalšího příslušníka a společně vstupují na oddělení výkonu kázeňských trestů,

- zde prověří důvod použití tísňového signálu (například prověření činnosti kontrolním orgánem, porucha na slaboproudém zařízení, ohrožení dozorce na životě apod.),
- v případě ohrožení dozorce oddělení výkonu kázeňských trestů na životě (napadení dozorce vězněnou osobou), příslušníci oddělení vězeňské a justiční stráže použijí mírnější donucovací prostředky k odvrácení útoku vězněné osoby a co nejvíce chrání život a zdraví napadeného dozorce,
- po pomnutí útoku vězněné osoby na dozorce oddělení výkonu kázeňských trestů příslušníci oddělení vězeňské a justiční stráže společně s dozorcem v případě zranění vězněné osoby poskytnou této osobě první pomoc, provedou u vězněné osoby důkladnou osobní prohlídku k případnému nalezení nedovolených předmětů např. sklo, žiletka apod.,
- příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže neprodleně informuje operační středisko o vzniklé situaci a o použití mírnějších donucovacích prostředků,
- příslušník oddělení vězeňské a justiční stráže společně s dozorcem umístí vězněnou osobu na samostatnou celu a provádí bezprostřední střežení vězněné osoby do doby, než se dostaví příslušníci eskortní směny, kteří provedou eskortování vězněné osoby do civilního zdravotnického zařízení k vyšetření lékařem po použití mírnějších donucovacích prostředků,
- příslušníci oddělení vězeňské a justiční stráže sepiší úřední záznam a záznam o použití donucovacího prostředku a dále se řídí pokyny operačního střediska.

Modelová situace č. 6

Činnost příslušníka oddělení vězeňské a justiční stráže, velitele eskorty při úmrtí vězněné osoby v sanitním vozidle během převozu do vězeňské nemocnice Praha Pankrác. Řešení:

- velitel eskorty provede (zajistí) poskytnutí první pomoci vězněné osobě,
- neprodleně informuje operační středisko,
- v případě selhání životních funkcí vězněné osoby velitel eskorty s pomocí výstražných znamení přednosti v jízdě dopraví vězněnou osobu do nejbližšího civilního zdravotnického zařízení,

- v civilním zdravotnickém zařízení velitel eskorty zajistí zdravotnickou pomoc lékařem a v případě úmrtí vězněné osoby požádá lékaře o vystavení úmrtního listu vězněné osoby,
- ostatky vězněné osoby ponechá v civilním zdravotnickém zařízení,
- o situaci neprodleně informuje operační středisko,
- eskorta se vrátí zpět do věznice,
- velitel eskorty sepíše úřední záznam a dále se řídí pokyny operačního střediska.

2.4 Další vzdělávání

2.4.1 Profesionální kurzy a školení

Jako samostatná organizační jednotka Vězeňské služby České republiky má Institut vzdělávání VS status centrálního rezortního vzdělávacího zařízení s celorepublikovou působností. Zajišťuje zaměstnancům a příslušníkům všech ostatních organizačních jednotek z celé České republiky základní kvalifikaci nezbytnou pro vykonávání jejich pracovních a služebních povinností. Během celého jejich profesního života jim umožňuje další rozvoj odborných kompetencí. Plní přitom roli bezprostředního poskytovatele vzdělávání, v oblasti meziresortní a mezioborové spolupráce a nezbytné vnitřní výměny zkušeností plní také v širším smyslu roli koordinační. V oblasti zaměřené na veřejnost plní úlohu osvětovou a preventivní a pro potřeby rozvoje teoretické báze výuky se pak účelově podílí také na rozvoji výzkumné a vědecké činnosti v oblasti penitenciariistiky a penologie.

Ve smyslu požadavků Úřadu vlády České republiky na vzdělávání státních zaměstnanců přijímá Institut vzdělávání VS příslušné úkoly v rezortu vězeňství jako své hlavní poslání. Tyto úkoly konkretizuje ve schváleném „Programu celoživotního vzdělávání pro zaměstnance Vězeňské služby ČR“. Celoživotní vzdělávání je pojato jako plánovité, cílevědomé, všestranné a permanentní rozvíjení morální a odborné úrovně všech zaměstnanců Vězeňské služby ČR. Podíl na realizaci Programu celoživotního vzdělávání mají nejen učitelé Institutu vzdělávání, ale také další odborníci z Vězeňské služby ČR a také odborníci z dalších rezortů státní správy a nestátních subjektů.

Koncepce celoživotního vzdělávání ve VS ČR zahrnuje tyto vzdělávacích aktivity:

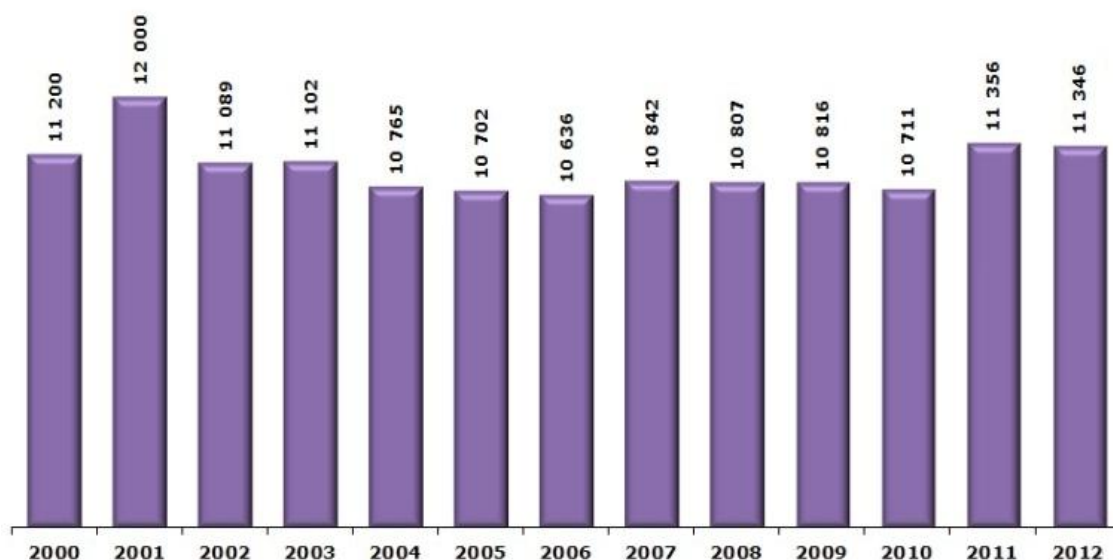
- absolventům středních a vysokých škol jiného než pedagogického zaměření se umožňuje absolvování doplňujícího pedagogického studia. Posluchač tak splní kvalifikační požadavky kladené na pedagogického pracovníka na úrovni funkce vychovatel. Osvědčení o této formě vzdělávání garantované Institutem vzdělávání je však platné pouze pro Vězeňskou službu ČR,
- Institut vzdělávání vytváří konzultační a informační zázemí pro studenty středních škol, vysokých škol a postgraduálního studia. Navazuje užší spolupráci s vybranými vysokými školami, které poskytují vzdělání potřebné pro vyšší kvalifikaci vězeňského personálu,
- dle katalogu funkcí ve Vězeňské službě ČR vytváří Institut vzdělávání nabídku specializačních a rozšiřovacích kurzů. Jazykové kurzy, určené pro personál na střední a vyšší úrovni řízení Vězeňské služby ČR, patří mezi stálou nabídku,
- k tématům týkajícím se vězeňství organizuje Institut vzdělávání různé semináře, přednášky, diskusní setkání a také konference ve spolupráci s nestátními organizacemi,
- pro vybrané profesní skupiny vězeňského personálu organizuje Institut vzdělávání různé formy workshopů a sebezkušenostních kurzů. V těchto kurzech lze seminární formou využívat vzájemné výměny zkušeností z praxe,
- Institut vzdělávání VS spolupracuje se zahraničními vězeňskými službami a s partnerskými vzdělávacími středisky, se kterými tradičně udržuje a rozvíjí přátelské kontakty,
- pracovníci Institutu vzdělávání a další odborníci z Vězeňské služby ČR spolupracují se středními a vysokými školami a také s dalšími organizacemi formou přednáškové, konzultační a publikační činnosti. Tento stupeň rozvoje

celoživotního vzdělávání se však týká již jen vybraných odborníků, pro něž je charakteristické sebezvzdělávání zaměřené kromě vlastního oboru již především na techniky předávání poznatků jiným lidem, na vytváření teoretických koncepcí a didaktiku,

- Institut vzdělávání se podílí také na řešení vybraných výzkumných úkolů a výsledky bádání využívá v rámci všech stupňů systému celoživotního vzdělávání. Dále Institut nabízí také konzultační a informační zázemí pro nejrůznější badatele z řad vězeňského personálu i odborné veřejnosti. (VS ČR - Institut vzdělávání, 2012, online)

Program celoživotního vzdělávání se týká všech zaměstnanců Vězeňské služby ČR, kterých bylo pro rok 2012 stanoveno vládou České republiky 11 346.

Graf 1: Vývoj počtu zaměstnanců VS ČR (vládou stanovené celkové počty)

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-11.

2.4.2 Získávání dalšího vzdělání – studium SŠ, VOŠ, VŠ

Dle § 73 zákona 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů může být na vlastní žádost uděleno příslušníkům služební volno při studiu s poskytováním služebního příjmu. Služební volno při studiu může být uděleno v těchto případech:

1) při denním studiu na střední, vyšší odborné škole nebo na vysoké škole, které je nezbytné pro výkon služby, a to na dobu trvání studia,

2) při studiu na střední, vyšší odborné škole nebo na vysoké škole, které je nezbytně nutné pro výkon služby, takto:

a) na střední škole nebo vyšší odborné škole v rozsahu:

- nezbytně nutném k účasti na studijních soustředěních a konzultacích, které jsou součástí studijního plánu,
- 8 dnů v každém školním roce,
- 10 dnů na přípravu a vykonání závěrečné zkoušky nebo maturitní zkoušky,
- 20 dnů na přípravu a vykonání absolutoria,

b) na vysoké škole v bakalářském, magisterském nebo doktorském studijním programu anebo programu celoživotního vzdělávání v rozsahu:

- nezbytně nutném k účasti na studijních soustředěních a konzultacích,
- 14 dnů v každém akademickém roce,
- 2 dny na přípravu a vykonání každé zkoušky,
- 40 dnů na přípravu a vykonání státní závěrečné zkoušky v bakalářském studijním programu,
- 80 dnů na přípravu a vykonání státní závěrečné zkoušky v magisterském studijním programu nebo celkem 40 dnů, jestliže navazoval magisterský studijní program na bakalářský studijní program, na který bylo poskytováno příslušníkovi také služební volno při studiu,
- 40 dnů na přípravu a vykonání státní doktorské zkoušky.

O žádosti příslušníka o udělení či neudělení služebního volna při studiu rozhodují ředitelé jednotlivých organizačních jednotek. V případě udělení služebního volna na studium však vzniká příslušníkovi povinnost setrvat po ukončení studia ve služebním poměru po dobu odpovídající době trvání studia. V případě udělení služebního volna při denním studiu je povinen příslušník setrvat ve služebním poměru po dobu odpovídající trojnásobku doby odpovídající době trvání studia. V případě nesplnění povinnosti setrvat ve služebním poměru po uvedenou dobu je povinen příslušník uhradit bezpečnostnímu sboru náklady spojené se studiem.

Dle § 148 zákona 361/2003 Sb., služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů má příslušník, kterému bylo uděleno služební volno při studiu nárok na:

- náhradu jízdních výdajů za cesty k účasti na studijních soustředěních, konzultacích, k vykonání zkoušek atd.,
- náhrady výdajů za ubytování po dobu účasti na studijních soustředěních, konání zkoušek atd.,
- stravné za dobu související s účastí na studijních soustředěních, konzultacích, s konáním zkoušek atd.

3 TEMATICKÉ PROVĚRKY PŘIPRAVENOSTI VĚZNIC

3.1 Vymezení pojmů

Mimořádná událost – škodlivé působení sil a jevů vyvolaných činností člověka, přírodními vlivy, a také havárie, které ohrožují život, zdraví, majetek nebo životní prostředí a vyžadují provedení záchranných a likvidačních prací.

Krizový stav (krizová situace) – je stav, který vyhláší hejtman kraje nebo primátor hlavního města Prahy (stav nebezpečí), vláda České republiky (nouzový stav) nebo Parlament České republiky (stav ohrožení státu a válečný stav). Jedná se o situaci ohrožující životy, zdraví, majetek, životní prostředí nebo vnitřní bezpečnost a pořádek.

Stav nebezpečí – vyhláší se v případě živelných pohrom, ekologických nebo živelných havárií, při kterých jsou ohroženy životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a které není možné odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Může být vyhlášen na území celého kraje nebo na jeho část a to na nejvýše 30 dnů (prodloužení jen se souhlasem vlády).

Nouzový stav – v případě živelných pohrom, ekologických nebo průmyslových havárií, při kterých jsou ve značném rozsahu ohroženy životy, zdraví, majetek nebo životní prostředí a které není možné odvrátit běžnou činností správních úřadů a složek IZS. Doba trvání může být nejdéle 30 dnů (prodloužit může pouze poslanecká sněmovna) a může být vyhlášen na celém území státu nebo v jeho omezené části.

Stav ohrožení státu – je-li bezprostředně ohrožena svrchovanost nebo území státu a nebo jsou ohroženy demokratické základy státu. Může se vyhlásit na celém území státu nebo na jeho omezeném území. Doba trvání není určena.

Válečný stav – je-li Česká republika napadena nebo je-li třeba plnit mezinárodní smluvní závazky o společné obraně proti napadení. Vyhláší se na území celého státu a doba trvání není omezena.

Základní složky IZS (integrovaný záchranný systém) – Hasičský záchranný sbor ČR, Jednotky požární ochrany, Zdravotnická záchranná služba ČR, Policie ČR. Pojmem integrovaný záchranný systém se rozumí koordinovaný postup jeho složek při přípravě na mimořádné události a při provádění likvidačních a záchranných prací.

Krizový štáb věznice – zabezpečuje řešení vzniklých krizových situací a mimořádných událostí nebo přijetí odpovídajících opatření k jejich zamezení nebo minimalizaci hrozících následků v příslušné věznici. Vyžaduje-li to vzniklá situace, spolupracuje s věznicemi v příslušné oblasti. Ve složení krizového štábu je ředitel věznice nebo jeho zástupce, zástupce vedoucího oddělení vězeňské a justiční stráže pro služební přípravu, vedoucí nebo zástupce oddělení určený ředitelem věznice a ostatní zaměstnanci určení ředitelem věznice (např. tiskový mluvčí, vyjednaváč, požární a bezpečnostní technik).

3.2 Plán vyrozumění a svozu

Základním prostředkem připravenosti věznic k řešení mimořádných událostí je plán vyrozumění a svozu. Plán vyrozumění a svozu se realizuje v případech vyhlášení všech krizových stavů a dále v případech, kdy je nutno zabezpečit přítomnost zaměstnanců věznice na pracovišti v souvislosti s řešením některých mimořádných událostí, krizových situací nebo s plněním neočekávaných úkolů.

Plán vyrozumění a svozu se realizuje ve variantě:

- **základní** – do této varianty jsou zařazeni všichni příslušníci a určení zaměstnanci generálního ředitelství nebo věznice (např. členové krizového štábu, vyjednaváči, požární a bezpečnostní technik). Generální ředitel (na generálním ředitelství) nebo ředitel (ve věznici) stanoví prováděcím předpisem zařazení konkrétních zaměstnanců do základní varianty plánu vyrozumění a svozu. Maximální časová norma pro příchod zaměstnance do věznice je 150 minut od vyhlášení,

- **rozšířené** – do této varianty jsou zařazeni všichni zaměstnanci generálního ředitelství nebo věznice. Maximální časová norma pro příchod zaměstnanců do věznice je 12 hodin od vyhlášení.

Základní varianta se vyhláší zpravidla při metodických prověrkách a cvičeních k ověření akceschopnosti připravenosti věznic na řešení mimořádných událostí nebo krizové situace. Rozšířená varianta se vyhláší zpravidla po vyhlášení krizových stavů všech stupňů, pokud je věznice tímto stavem dotčena.

Základní povinností zaměstnance je dostavit se neprodleně do věznice, jakmile byl vyrozuměn o realizaci plánu vyrozumění a svozu. Časová norma se stanovuje zejména z důvodu zohlednění určitého časového intervalu provádění vlastního vyrozumívání. Všichni zaměstnanci věznice jsou povinni hlásit na personální oddělení, ekonomické oddělení, zdravotnické středisko a zástupci vedoucího oddělení vězeňské stráže pro služební přípravu změny, které jsou relevantní pro jejich zařazení do různých kategorií plánu vyrozumění a svozu a pro jejich vyrozumění (např. změna místa bydliště, tel. čísla atd.). Změny se hlásí neprodleně, nejpozději však do konce kalendářního měsíce, ve kterém příslušná změna nastala. (NGŘ č. 35/2012, s. 3-6)

3.3 Prověrky akceschopnosti a připravenosti věznic

K ověření akceschopnosti a připravenosti věznic na řešení mimořádných událostí, krizových situací a vyhlášení krizových stavů se provádějí příslušné prověrky, jejichž obsahem je zejména:

- realizace základní varianty plánu vyrozumění a svozu,
- realizace obrany objektu, pokud je to účelné k řešení dané situace,
- řešení navozené modelové situace (mimořádná událost nebo krizová situace vycházející ze specifik prověřované věznice),
- přezkoušení znalostí vybraných zaměstnanců,
- realizace zesíleného střežení, pokud je to účelné k řešení dané situace,

- příprava a organizace služebního zákroku pod jednotným velením, včetně vyjednávání,
- kontrola stanovené výstroje a výzbroje,
- činnost krizového štábu při řešení navozené modelové situace,
- prověření dodržování schválených postupů činností zaměstnanců věznice dle dokumentace k řešení krizových stavů a mimořádných událostí.

Při prověrkách akceschopnosti se řeší možné reálné situace, tedy bez hrozby nebezpečí z prodlení. Důraz se naopak klade na procvičení schválených postupů a metodiky.

Právo nařídit prověrku akceschopnosti mají:

- ministr spravedlnosti České republiky,
- generální ředitel Vězeňské služby ČR,
- náměstci generálního ředitele,
- ředitel odboru vězeňské a justiční stáže,
- ředitel věznice, a to ve věznici, kterou řídí.

Ředitel každé věznice je povinen nařídit a provést prověrku akceschopnosti nejméně jedenkrát ročně. O výsledku prověrky akceschopnosti věznice zpracuje ten, kdo prověrku nařídil a vyhlásil, informační zprávu. Informační zpráva musí obsahovat důvod prověrky, popis vyhlášené modelové situace a plnění časových norem příchodů zaměstnanců. Dále pak obsahuje přijatá opatření (zesílené střežení, obrana), činnost krizového štábu, činnost jednotky pro zákrok a činnost vyjednávačů. Zpráva obsahuje také údaje o organizaci prověrky jednotlivými zaměstnanci, přezkušování příslušníků a další údaje, jež podávají celkový obraz o provedené prověrce. Obsahem zprávy jsou rovněž navrhovaná nebo přijatá opatření k odstranění zjištěných nedostatků se stanovením konkrétní odpovědnosti a termínem odstranění.

Hodnocení prověrky – hodnocení prověrky akceschopnosti je dvoustupňové, a to vyjádřením:

- **věznice splnila,**
- **věznice nesplnila.**

Hodnotí se zejména úroveň zpracované dokumentace, organizované a včasné vyrozumění příslušných zaměstnanců a dodržení stanovených norem pro příchod zaměstnanců do věznice. Dále pak stanovení (v návaznosti na zadání stanovené modelové situace) příslušných opatření nebo jejich konkretizace, např. stanovení konkrétního počtu strážných v zesíleném střežení a úroveň plnění úkolů vyplývajících z těchto opatření. Hodnotí se úroveň znalostí přezkušovaných zaměstnanců, úroveň práce, organizace a řízení prověrky akceschopnosti krizovým štábem věznice, úroveň práce týmu vyjednavců a jednotky pro zákrok pod jednotným velením a kvalita plnění dalších úkolů a činností vyplývajících z konkrétního zadání navozené modelové situace. (NGŘ 35/2012, s. 9-11)

4 VZDĚLÁVÁNÍ OSTATNÍCH BEZPEČNOSTNÍCH SBORŮ

4.1 Policie České republiky

Základní filosofie policejního vzdělávání:

- policejní práce musí být vždy službou občanovi, založená na zákaznickém principu,
- vzdělávání policistů musí být založeno na kompetenčním přístupu,
- nová image policisty, policista musí být nejen vysoce profesionální, motivovaný, kvalifikovaný, ale i disponující vysokým etickým standardem,
- osobní odpovědnost každého jednotlivce za odbornou připravenost k výkonu služby,
- odpovědnost bezpečnostního sboru, který je povinen vytvářet mimo jiné podmínky pro soustavné vzdělávání a zdokonalování odborné způsobilosti policistů.

Systém policejního vzdělávání zahrnuje:

- kvalifikační přípravu,
- další odbornou přípravu, která zahrnuje i služební přípravu,
- přípravu na vykonání služební zkoušky,
- systém manažerského vzdělávání. (PČR - Vzdělávání, 2010, online)

Bezprostředně po přijetí do služebního poměru absolvují příslušníci základní odbornou přípravu, která je vybaví dovednostmi, vědomostmi a postoji nezbytnými pro výkon služby. Základní odborná příprava je zaměřena na právní aspekty řešení služebních úkolů, na zvládnutí technických prostředků přidělených k výkonu služby, na techniku administrativy a na taktické postupy k dosažení účelu služebních úkonů. Policisté získají toto vzdělání na některé z policejních škol zřízených ministerstvem vnitra. Policista je při prvním přijetí do služebního poměru zařazen do služebního poměru na

dobu určitou a teprve po úspěšném vykonání služební zkoušky, která ověří jeho znalosti, je zařazen do služebního poměru na dobu neurčitou. Po celou dobu trvání služebního poměru má policista možnost zvyšovat svou odbornou kvalifikaci absolvováním specializačních kurzů či vzdělávacích programů pořádaných policejními školami a školními policejními středisky nebo studiem na Policejní akademii České republiky. (Vokuš, 2010, s. 72)

Rámec policejního vzdělávání:

- bezpečnostní politika České republiky v oblasti veřejného pořádku a vnitřní bezpečnosti,
- členství České republiky v EU,
- Priority European Police College,
- Lisabonská strategie,
- European Code of Police Ethics,
- akční plán Haagského programu. (PČR - Vzdělávání, 2010, online)

Policejní akademie České republiky se sídlem v Praze je státní vysoká škola univerzitního typu. Policejní akademie uskutečňuje v prezenční nebo kombinované formě bakalářský (Bc.), magisterský (Mgr.) a doktorský studijní program (Ph.D.). Studium v každém studijním programu je ukončeno soubornou státní zkouškou z vybraných předmětů a obhajobou bakalářské, diplomové nebo disertační práce. Na Policejní akademii České republiky mohou studovat nejen policisté ve služebním poměru, ale i zaměstnanci ministerstva vnitra a ostatních resortů, jejichž složky rovněž uskutečňují ochranu práva. Policejní akademie je otevřena i civilním uchazečům, kteří po dosažení středoškolského vzdělání mají zájem studovat na vysoké škole s bezpečnostně právní problematikou a zvládnou náročné přijímací řízení. Absolventi školy naleznou uplatnění v odpovídajících stupních řídicích funkcí a specializovaných profesí v resortu ministerstva vnitra, Policie ČR, Bezpečnostní informační službě, v obecních a městských policiích, Vězeňské službě ČR, Celní správě ČR, ve Vojenské policii, ale i v soukromých bezpečnostních službách. Civilní absolventi školy se po ukončení studia mohou ucházet o přijetí do služebního poměru u Policie ČR nebo se uplatní jako řídicí pracovníci a specialisté při zajišťování bezpečnosti

v soukromém a veřejném sektoru bezpečnostních služeb, v peněžnictví, průmyslu a v jiných hospodářských oborech. Absolventi nacházejí uplatnění také jako pracovníci úřadů státní správy a místní samosprávy. (PČR - Policejní školy, 2010, online)

Vyšší odborné a vysokoškolské vzdělání můžou policisté rovněž získat ve školách mimo resort ministerstva vnitra, pokud nabízejí studijní programy využitelné v policejní praxi. Soustavné zvyšování odborné kvalifikace je nezbytným předpokladem kariérního postupu policistů. V rámci pravidelné služební přípravy policisté trvale rozvíjejí své profesní kompetence. K objektivnímu posouzení úrovně jejich teoretických znalostí aplikovaných při výkonu služby a úrovně jejich profesionálních kvalit, ale také k jejich motivaci a dalšímu rozvoji slouží pravidelné služební hodnocení. Toto hodnocení podstoupí každý policista ve služebním poměru na dobu neurčitou nejméně jednou za tři roky.

Zahraniční spolupráce – obsah je zaměřen jak na systémová řešení v oblasti celoživotního vzdělávání policistů, tak na rizika vyplývající z analýz bezpečnostní situace v ČR. Je zaměřen také na bezpečnostní problematiku spojené s členstvím ČR v EU a vstupem do schengenského prostoru a na problematiku mezinárodního zločinu. Zahraniční aktivity probíhají formou kurzů, studijních a výměnných pobytů, seminářů, speciálních výcviků apod. (PČR – Mezinárodní spolupráce, 2010, online)

CEPOL – European Police College

MEPA – Středoevropská policejní akademie (Mittleuropaische Polizeiakademie)

Studijní programy dalšího vzdělávání, koncipované jako diverzifikovaný systém dlouhodobých a krátkodobých studijních forem, jsou permanentně inovovány v návaznosti na aktuální i dlouhodobá bezpečnostní rizika, na měnící se potřeby občanské společnosti, na problematiku Evropské unie a na kvalifikační potřeby zaměstnanců resortu ministerstva vnitra a policistů.

Obrázek 3: Resortní znaky bezpečnostních sborů České republiky

Vězeňská služby České republiky

Policie České republiky

Hasičský záchranný sbor České republiky

Celní správa České republiky

Zdroj: Google, online, cit. 2013-02-14.

4.2 Hasičský záchranný sbor České republiky

Vstupní příprava příslušníků HZS ČR je vzdělávacím programem ke splnění požadavku absolvovat vstupní přípravu a je povinný pro nové příslušníky HZS ČR, kteří nenastupovali s odbornou způsobilostí získanou absolvováním studia na SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku-Místku nebo studiem na některé z mimoresortních středních odborných škol poskytujících vzdělání v oboru Strojník požární techniky, které mají uzavřenu dohodu o spolupráci s Generálním ředitelstvím HZS ČR.

Vstupní příprava tvoří základ v systému celoživotního vzdělávání příslušníků HZS ČR a absolventům umožní jak orientaci ve všech oblastech činností v působnosti HZS ČR, tak i získání základních odborných vědomostí a dovedností pro výkon služebních činností dle jejich zařazení na konkrétní služební místo. Vzdělávací program je zpracován formou modulového systému, jednotlivé moduly tvoří samostatné ucelené jednotky. Modulární struktura vstupní přípravy umožňuje stanovit příslušníkům HZS ČR vhodnou skladbu vstupního vzdělávání se zaměřením na potřeby HZS ČR, na požadovanou odbornost, ale i změnu vzdělávací cesty v případě změny profílace.

Vstupní příprava je rozčleněna do čtyř modulů. Modul I a II absolvují příslušníci HZS ČR bez ohledu na jejich zařazení na konkrétní služební místo. Další moduly podle požadavků plynoucích z jejich služebního zařazení. Modulový systém tvoří:

- **modul I – úvodní:** je zaměřen zejména na získání prvotního přehledu o právních normách a interních aktech řízení nezbytného pro příslušníka HZS ČR, dále na pořadovou přípravu, znalosti a dovednosti umožňující absolventům adekvátně vystupovat v postavení příslušníka HZS ČR včetně služební zdvořilosti, pořadového vystupování a ústrojové kázně,
- **modul II – obecný:** poskytuje všeobecné znalosti a dovednosti tak, aby se noví příslušníci HZS ČR identifikovali s postavením příslušníka HZS ČR a získali jak přehled o fungování bezpečnostního sboru ve všech oblastech jeho působnosti, tak i základní orientaci v oblastech, které budou později rozvíjeny v rámci profílačních modulů stanovených jednotlivým odbornostem,

- **modul III – profilační:** profilační moduly jsou zaměřeny na vymezené odbornosti a budou nové příslušníky HZS ČR profilovat dle jejich zařazení na služební místa. Profilační moduly mohou být využity též k přípravě příslušníků HZS ČR v případech změny služebního zaměření. Při změně profilace absolvuje příslušník HZS ČR modul III, případně i modul IV odpovídající jeho nové odborné orientaci,
- **modul IV – praxe:** obsah praxe je přizpůsoben potřebám jednotlivých cílových skupin tak, aby příslušníci HZS ČR získali v reálné situaci komplexní přehled o činnostech vykonávaných v HZS kraje a rozšířili si teoretické znalosti, praktické dovednosti a zkušenosti ve své profilaci.
(Ministerstvo vnitra, Č. j. MV-70558-1/PO-2009, s. 3-7)

Pokud noví příslušníci HZS ČR absolvovali studium na SOŠ PO a VOŠ PO ve Frýdku-Místku nebo na některé z mimoresortních středních odborných škol poskytujících vzdělání v oboru Strojník požární techniky, musejí absolvovat jen úvodní modul I.

Všeobecně má vstupní příprava za úkol podporovat a rozvíjet morální hodnoty a osobnostní vlastnosti, které charakterizují příslušníka HZS ČR.

Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany ve Frýdku-Místku je organizační součástí Hasičského záchranného sboru České republiky. Posláním školy, založené v roce 1967, je vzdělávání v oboru požární ochrany. To probíhá ve středoškolském studiu v denní formě, určené pro absolventy základních škol a v dálkové formě určené pro absolventy středních škol ukončených získáním výučního listu a tento typ studia je zakončen maturitou. Nejvyšší formou vzdělávání je studium ve vyšší odborné škole zakončené absolutoriem a získáním titulu DiS. Nedílnou součástí činnosti školy jsou různé typy vzdělávacích programů a odborných kurzů pro příslušníky HZS ČR. Další činností školy je účast v programu celoživotního vzdělávání příslušníků Hasičského záchranného sboru formou výuky v kurzech: vstupní přípravy příslušníků HZS ČR, odborné přípravy - požární prevence a ochrany obyvatel a plánování. (HZS ČR - SOŠ PO a VOŠ PO, 2012, online)

Všeobecné požadavky – příslušníci jednotek HZS krajů a záchranného útvaru a zaměstnanci jednotek HZS podniků musí mít odborné znalosti:

- předpisů o požární ochraně, integrovaném záchranném systému, ochraně obyvatelstva a krizovém řízení,
- používání požární techniky a věcných prostředků požární ochrany,
- požárně technické charakteristiky a technicko bezpečnostních parametrů látek,
- bezpečnosti práce a zásad první pomoci.

Roční plán pravidelné odborné přípravy – v ročním plánu pravidelné odborné přípravy příslušníků a zaměstnanců je nutné stanovit:

- teoretickou přípravu a praktický výcvik,
- prověřovací a taktická cvičení,
- tělesnou přípravu,
- ověření odborné přípravy a přezkoušení znalostí a dovedností u každého hasiče jednotky požární ochrany,
- přezkoušení znalostí bezpečnosti práce jedenkrát za 2 roky, pokud předpisy o bezpečnosti práce nestanoví jinak.

Součástí ročního plánu pravidelné odborné přípravy mohou být specializační kurzy, semináře, přednášky, instrukčně metodická zaměstnání a jiné formy teoretického a praktického výcviku hasičů. Roční plán pravidelné odborné přípravy se zpracovává v rámci každého územního odboru HZS kraje pro jeho podřízené jednotky HZS kraje, v rámci záchranného útvaru a v rámci každého HZS podniku.

Tělesná příprava a požární sport – tělesné přípravě k udržení nebo zvýšení fyzické zdatnosti je třeba věnovat minimálně dvě hodiny v každé směně a volit takové druhy tělesné přípravy, které vedou k celkovému posílení fyzické zdatnosti nutné pro výkon služby.

Tělesná příprava zahrnuje všeobecnou i speciální tělesnou přípravu. Podle místních podmínek jednotky HZS kraje nebo jednotky HZS podniku se do tělesné přípravy zařazují tyto sporty, disciplíny a cvičení:

- všeobecná tělesná příprava (běh - vytrvalostní a sprint, míčové hry - kopaná, sálová kopaná, nohejbal a volejbal, tenis a stolní tenis, dále posilování, plavání, nácvik disciplín k prokazování fyzické způsobilosti),
- speciální tělesná příprava - disciplíny požárního sportu, cvičení s prvky hasičské, lezecké, potápěčské a záchranářské činnosti a práce na vodě.

V rámci tělesné přípravy mohou být také v jednotkách požární ochrany organizovány sportovní soutěže.

Pravidelná odborná příprava ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel – k prohlubování a udržování svých znalostí a dovedností ve vyprošťování zraněných osob z havarovaných vozidel musí příslušníci HZS ČR předurčení k zásahům na dopravní nehody absolvovat každý rok pravidelnou odbornou přípravu v rozsahu nejméně 16 hodin.

Pravidelná odborná příprava pro práce ve výšce a nad volnou hloubkou – příslušníci a zaměstnanci zařazení do lezeckých družstev a lezeckých skupin jednotek požární ochrany provádějí pravidelnou odbornou přípravu. K udržování a prohlubování znalostí a dovedností stanovených pro výkon práce ve výškách a nad volnou hloubkou musí příslušníci a zaměstnanci zařazení na funkci hasič každoročně absolvovat pravidelnou odbornou přípravu v rozsahu nejméně 16 hodin.

Pravidelná odborná příprava pro práci na vodě a zamrzlých hladinách – k prohlubování a udržování svých znalostí a dovedností v práci na vodě a zamrzlých hladinách musí příslušníci absolvovat každý rok pravidelnou odbornou přípravu v rozsahu nejméně 16 hodin. (Pokyn č. 31 GR, 2010, s. 3-8)

4.3 Celní správa České republiky

Profesní příprava Celní správy ČR je tvořena:

- odbornou přípravou,
- služební přípravou,
- a všeobecnou přípravou.

Odborná příprava celníkům umožňuje získat odbornou způsobilost a dále prohlubovat svoji odbornost v činnostech zabezpečujících působnost Celní správy. Člení se na základní odbornou přípravu a speciální odbornou přípravu. Základní odborná příprava je realizována za účelem získání základní odborné způsobilosti v rámci Základního celního kurzu a speciální odborná příprava je realizována za účelem dalšího prohlubování odbornosti v systému certifikovaných specializačních kurzů a v rámci ostatních odborně zaměřených vzdělávacích aktivit.

V systému certifikovaných specializačních kurzů se realizují vzdělávací akce tematicky zaměřené na agendu daňovou, celní, mobilního dohledu, pátrání nebo jinou specializovanou oblast odborné přípravy.

Základní celní kurz je zpravidla tříměsíční prezenční forma studia nově přijatých celníků. Kurz je ukončen v základní odborné přípravě základní celní zkouškou. Ta je stanovena jako další odborný požadavek a zkouškou je v rámci služebního poměru na dobu určitou ověřována základní odborná způsobilost k výkonu služby v Celní správě. Součástí základního celního kurzu je vstupní vzdělávání, které je následně ukončené písemným testem. Vykonání služební zkoušky je jedním ze zákonných předpokladů pro převedení celníka ze služebního poměru na dobu určitou do služebního poměru na dobu neurčitou. Služební příprava je ukončená zbrojní zkouškou a kondičním testem.

Služební příprava ve formě výcviku umožňuje celníkům získávat a zdokonalovat svoje dovednosti, znalosti a návyky potřebné pro výkon služby. Dále umožňuje celníkům také udržovat svoji fyzickou kondici v rozsahu potřebném pro realizaci oprávnění a povinností celníka vyplývající z příslušných zákonů.

Všeobecná příprava je zaměřená do oblastí:

- vstupního vzdělávání,
- jazykových znalostí,
- manažerského vzdělávání,
- a ostatního vzdělávání.

Vstupní vzdělávání se člení dále na vstupní vzdělávání úvodní a vstupní vzdělávání následné. Vstupní vzdělávání úvodní obsahuje základní povinnosti zaměstnance vyplývající z právních předpisů upravujících příslušný pracovněprávní vztah, bezpečnost a ochranu zdraví při práci nebo při výkonu služby, protipožární ochranu, Pracovní řád Celní správy, Kolektivní dohodu a Kolektivní smlouvu. Dále pak Kodex etiky zaměstnanců ve veřejné správě, Organizační řád Celní správy, ochranu utajovaných informací a osobních údajů, environmentální výchovu a osvětu, informační technologie a zdroje elektronických informací v Celní správě, krizové řízení a základní informace o působnosti Celní správy. Vstupní vzdělávání následné obsahuje informace o právním systému České republiky, veřejných financích, veřejné správě, Evropské unii a komunikaci.

Jazyková příprava se organizuje za účelem dosažení požadované úrovně jazykových znalostí, v případě, že ji vyžaduje plnění konkrétních služebních povinností, nebo za účelem osvojení odborné cizojazyčné terminologie.

Manažerská příprava je organizována za účelem osvojení základních manažerských dovedností a dalších moderních nástrojů řízení. (CS ČR - Další podrobnosti, 2009, online)

Zaměření profesní přípravy Celní správy – systém profesní přípravy v celní správě je založen na principu celoživotního vzdělávání. Je určen všem kategoriím zaměstnanců a jeho cílem je vytváření kvalifikačních předpokladů pro výkon všech speciálních činností, které vyplývají z kompetencí celních orgánů. Potřeba mimořádné kvalifikační způsobilosti určuje i vzdělávací formy, které tvoří přípravné, kvalifikační a vzdělávací programy. Velká pozornost je věnována poskytování odpovídajícího odborného celního vzdělání, jež je základem kariérního růstu každého celníka. Obsahově je výuka

zaměřena podle typu přípravy na problematiku celní politiky a tarifu, celní agendy, mobilního dohledu, daňové agendy, pátrání, na boj proti nelegálnímu obchodování s drogami a s omamnými a psychotropními látkami a na problematiku kontrolních a správních činností. Velký význam má také příprava jazyková. Vedle teoretické přípravy zaměstnanců je v rámci vzdělávacího procesu kladen důraz i na schopnost aplikace získaných poznatků při praktickém provádění pracovních činností nebo služebních úkonů. To se týká také speciálního výcviku pro výkon služby, nebo zajištění zvláštních kompetencí celní správy. (CS ČR - Vzdělávání, 2009, online)

Specializovaným pracovištěm pro zajišťování profesní přípravy je Institut vzdělávání. Ten je součástí odboru personálního, vzdělávání a zdravotní péče Generálního ředitelství cel. Jednotlivé formy profesního vzdělávání jsou realizovány především ve vlastních vzdělávacích zařízeních, která jsou vybavena učebními pomůckami, specializovanými učebnami a potřebnou didaktickou technikou.

ZÁVĚR

Závěrem lze konstatovat, že služební a profesní příprava ve Vězeňské službě České republiky je vedena metodicky správně, řádně a kvalitně. Je jí věnována maximální pozornost, tak aby byly její výsledky snadno uplatnitelné v praxi, při plnění konkrétních služebních úkolů. Její kvalita závisí především na kvalitě jednotlivých instruktorů a školitelů daných témat. Dále na ochotě jednotlivých zaměstnanců se jí podrobovat, na jejich přístupu k jednotlivým zaměstnáním a v neposlední řadě na vytváření kvalitních podmínek k jejímu provádění ze strany vedení Vězeňské služby České republiky.

Profesní příprava zaměstnanců ostatních bezpečnostních sborů České republiky je vedena v obdobném duchu, s přihlédnutím na specifika konkrétních činností, které vykonávají jednotlivé sbory. Např. u Hasičského záchranného sboru je prvořadným úkolem hašení požárů a záchrana lidských životů, proto je těmto činnostem věnována velká pozornost. Oproti tomu výcvik příslušníků Celní správy je zaměřen, mimo jiné, na vyhledávání omamných a psychotropních látek. A takto bych mohl pokračovat dál. Nicméně i v ostatních bezpečnostních sborech je kvalita odborné přípravy přímo závislá na stejných faktorech, tj. na kvalitě jednotlivých instruktorů, lektorů a školitelů a dále na vytváření podmínek ze strany vedení těchto sborů.

Je bezpochyby, že bez řádné služební a profesní přípravy zaměstnanců by nebylo možné plnit stanovené velice náročné úkoly, které plní zaměstnanci Vězeňské služby České republiky při službě a každodenním vykonáváním náročných pracovních úkolů služebních povinností. Proto je nutné, aby i nadále byla přípravě personálu jednotlivých věznic (včetně přípravy instruktorů) věnována velká pozornost.

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Seznam českých zdrojů

HARTMANOVÁ, V. a kolektiv. *Pravidla českého pravopisu*. 6. vyd. Olomouc: Nakladatelství Olomouc s. r. o. , 2004. ISBN 80-7182-145-4.

HROMKOVÁ, D. , HUK, J. , KLUGEROVÁ, J. , KOČKOVÁ, A. ,PAULOVČÁKOVÁ, L. , VACÍNOVÁ, T. *Jak vypracovat bakalářskou a diplomovou práci*. 4. vyd. Praha: Univerzita Jana Amose Komenského Praha, 2012. ISBN 978-80-7452-024-2.

KREML, A., HELEBRANT, M., NOVOTNÝ, F. *Zbraně a sebeobrana*. 1. vyd. Praha : Goldstein + Goldstein, 1997. ISBN 80-86094-23-5.

KOTÁSEK, J. a kol. *Národní program rozvoje vzdělávání v České republice. Bílá kniha*. Praha : Nakladatelství Tauris, 2001. ISBN 80-211-0372-8.

VOKUŠ, J. *Policie České republiky*. 2. vyd. Praha: Policejní prezidium České republiky, 2010. ISBN 978-80-254-7700-7.

SDE-OR, I., YANILOV, E. *Krav maga : umění čelit ozbrojenému útočníkovi*. Praha: Naše vojsko, 2003. ISBN 80-206-0689-0.

SOCHŮREK, J. *Vybraná témata z forenzní psychologie pro pracovníky vězeňství*. Praha: Vězeňská služba České republiky, 2003.

.....

Seznam internetových zdrojů

CS ČR - CELNÍ SPRÁVA ČESKÉ REPUBLIKY.

Vzdělávání. [online]. 2009 [2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/o-nas/nase-ukoly/Stranky/vzdelavani.aspx>.

Další podrobnosti. Profesní příprava celníků. [online]. 2009 [2013-02-16]. Dostupné z: <http://www.celnisprava.cz/cz/volne-pracovni-pozice/Stranky/dalsi-podrobnosti-sluzebni-pomer-v-cs-cr.aspx>.

DIVERZANTI.CZ. *Terče*. [online]. [cit. 2013-03-06]. Dostupné z: <http://www.diverzanti.cz/terce5>.

FINDTHEBEST. *Smith & Wesson Model 10*. [online]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://guns.findthebest.com/l/250/Smith-And-Wesson-Model-10>.

GOOGLE. *Obrázky*. [online]. 2013. [cit. 2013-02-14]. Dostupné z: http://www.google.cz/search?hl=cs&site=img&tbm=isch&source=hp&biw=1366&bih=643&q=znak+vs+%C4%8Dr%2C+p%C4%8Dr%2C+hzs&oq=znak+vs+%C4%8Dr%2C+p%C4%8Dr%2C+hzs&gs_l=img.12...2301.18501.0.19463.20.7.0.13.0.92.575.7.7.0...0.0...1ac.1.4.img.JnHQYyWvmQ#hl=cs&site=img&tbm=isch&sa=1&q=znak+vs+%C4%8Dr%2C+p%C4%8Dr%2C+hzs%2C+cs&oq=znak+vs+%C4%8Dr%2C+p%C4%8Dr%2C+hzs%2C+cs&gs_l=img.3...36444.42030.8.45191.7.5.2.0.0.0.92.314.5.5.0...0.0...1c.1.4.img.7THCzb5ca2M&bav=on.2.or.r_gc.r_pw.r_qf.&bvm=bv.42768644,d.Yms&fp=318fab33c39bde64&biw=1366&bih=643.

GUNS.COM. *Vz. 61 Skorpion*. [online]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.guns.com/review/2011/12/23/cz-skorpion-then-and-now-vz-61-to-evo-3/>.

IMFDB. *Guns, Girls and Gambling*. [online]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://www.imfdb.org/wiki/Guns,_Girls_and_Gambling.

HZS ČR - HASIČSKÝ ZÁCHRANNÝ SBOR ČESKÉ REPUBLIKY.

Střední odborná škola požární ochrany a Vyšší odborná škola požární ochrany. Informace o škole.

[online]. 2012 [2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.sospofm.cz/view.php?navezclanku=informace-o-skole&cisloclanku=2009020001>.

KÝR, A. VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY. *Historie vězeňství*. [online]. 2010 [2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/historie-104/historie-vezenstvi>.

NOVÝ, P. NOVINKY.CZ. *Detenční ústav*. [online]. 2012 [2013-02-04]. Dostupné z: <http://tema.novinky.cz/detencni-ustav>.

PČR - POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY.

Vzdělávání. [online]. 2010 [2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/system-vzdelavani-a-vycvik-policistu-39.aspx>.

Mezinárodní spolupráce v policejním vzdělávání. [online]. 2010 [2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/mezinarodni-spoluprace-v-policejnim-vzdelavani-36.aspx>.

Policejní školy. [online]. 2010 [2013-02-14]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/clanek/policejni-skoly-285327.aspx>.

PRODEJ ZBRANÍ.CZ. *CZ 75 B SA*. 2012 [online]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://www.prodej-zbrani.cz/pistole/competition/cz-75-b-sa__s438x36p.html

SA VZ. 58. *Sa vz. 58 V*. [online]. 2012 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.sa58.cz/sa-vz-58/>.

VS ČR - VĚZEŇSKÁ SLUŽBA ČESKÉ REPUBLIKY.

Fotografie. Učebny a prostory v IV VS. [online]. 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/o-nas-1640/fotogalerie/ucebny-a-prostory-v-iv-vs>.

Fotografie. Vzdělávání a výcvik příslušníků. [online]. 2012 [cit. 2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/o-nas-1640/fotogalerie/vzdelavani-a-vycvik-prislusniku>.

Institut vzdělávání VS. Základní informace. [online]. 2012 [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/o-nas-1640/zakladni-informace-148/>.

Organizační jednotky. [online]. 2012 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/oj/>.

Organizační struktura. [online]. 2012 [cit. 2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/organizacni-struktura-2/>.

Poslání a cíl VS. 2012 [2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/cile-a-poslani-vs-cr-6124>.

Uniformy příslušníků VS ČR. [online]. 2011 [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/uniformy-prislusniku-vs-cr-8307>.

Vybrané ukazatele ve vývoji. [online]. 2012 [cit. 2013-02-11]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/vybrane-ukazatele-ve-vyvoji-10189>.

Vzdělávání. [online]. 2012 [2013-02-10]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/ivvs-straz-pod-ralskem-99/informacni-servis-1641/vzdelavani-1653/>.

VOJENSKÉ RUČNÍ ZBRANĚ. *Pistole vz. 82.* 2004. [online]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: <http://www.militaria.wz.cz/cs/pistole-82.htm>.

ZBRANĚ A STŘELIVO. *Kraken.* 2011. [online]. [cit. 2013-02-26]. Dostupné z: http://www.bvs.cz/armysurplus_heavy_weapons_kraken_sf1.html.

.....

Seznam ostatních zdrojů

BLANDA, R. , KAČER, R. *České věznice.* Praha: Vězeňská služba České republiky [online]. 2008. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/informacni-servis/ke-stazeni-112/publikace/>.

ODDĚLENÍ VNĚJŠÍCH VZTAHŮ. *Vězeňská služba České republiky.* Praha: Generální ředitelství Vězeňské služby České republiky [online]. 2012. [2013-02-04]. Dostupné z: <http://www.vscr.cz/generalni-reditelstvi-19/o-nas/zakladni-informace-4/>.

.....

Seznam použitých zákonů a předpisů v platném znění

MINISTERSTVO VNITRA. GENERÁLNÍ ŘEDITELSTVÍ HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČR. Č. j. MV-70558-1/PO-2009. Vstupní příprava příslušníků HZS ČR, k učebním dokumentům vzdělávacího programu. 2009, s. 3-7. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>.

POKYN GENERÁLNÍHO ŘEDITELE HASIČSKÉHO ZÁCHRANNÉHO SBORU ČESKÉ REPUBLIKY č. 31 ze dne 2. června 2010, kterým se stanoví základní zaměření pravidelné odborné přípravy jednotek požární ochrany a příslušníků Hasičského záchranného sboru ČR. 2010, s. 3-8. Dostupné z: <http://www.hzscr.cz/clanek/zakladni-zamereni-odborne-pripravy.aspx>.

NGŘ - SBÍRKA NAŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY. NAŘÍZENÍ č. 35, o činnosti Vězeňské služby České republiky po vyhlášení krizových stavů, při řešení krizových situací a mimořádných událostí a činnosti krizového štábu Vězeňské služby České republiky. 2012, s. 3-11.

NGŘ - SBÍRKA NAŘÍZENÍ GENERÁLNÍHO ŘEDITELE VĚZEŇSKÉ SLUŽBY ČESKÉ REPUBLIKY. NAŘÍZENÍ č. 67, kterým se stanoví rozsah služební a profesní přípravy příslušníkům a občanským zaměstnancům Vězeňské služby České republiky. 2009, s. 1-6, Příloha s. 1-10.

ZÁKON č. 361 ze dne 23. září 2003, o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 2003, § 73, § 148 . Dostupné také z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2003-361>.

ZÁKON ČESKÉ NÁRODNÍ RADY č. 555 ze dne 17. Listopadu 1992, o Vězeňské a justiční strážích České republiky. In: *Sbírka zákonů České republiky*, 1992, § 17, § 18. [cit. 2013-02-04]. Dostupné také z: <http://www.uplnezni.cz/zakon/555-1992-sb-o-vezenske-sluzbe-a-justicni-strazi-ceske-republiky/>.

SEZNAM OBRÁZKŮ A GRAFŮ

Seznam obrázků

Obrázek 1: Organizační struktura Vězeňské služby České republiky	13
Obrázek 2: Věznice, vazební věznice a detenční ústavy v České republice.....	16
Obrázek 2: Resortní znaky bezpečnostních zdrojů.....	50

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj počtu zaměstnanců VS ČR (vládou stanovené celkové počty).....	39
---	----

SEZNAM PŘÍLOH

Příloha A – Učebny Institutu vzdělávání Vězeňské služby	I
Příloha B – Výcvik na cvičné cele Institutu vzdělávání VS.....	IV
Příloha C – Praktická cvičení v Institutu vzdělávání VS	V
Příloha D – Střelecká příprava v Institutu vzdělávání VS.....	VI
Příloha E – Ostré školní střelby.....	VII
Příloha F – Výuka ve třídě Institutu vzdělávání VS.....	VIII
Příloha G – Výcvik zákroku pod jednotným vedením	IX
Příloha H – Výcvik sebeobrany v Institutu vzdělávání VS.....	X
Příloha I – Fyzická příprava v Institutu vzdělávání VS.....	XI
Příloha J – Střelné zbraně ve výzbroji Vězeňské služby ČR	XII
Příloha K – Terč používaný při ostrých školních střelbách	XVII
Příloha L – Hodnostní označení příslušníků Vězeňské služby ČR	XVIII

PŘÍLOHY

Příloha A – Učebny Institutu vzdělávání Vězeňské služby

Fotografie 1 – aula

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Fotografie 2 – malý sál

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Fotografie 3 – velký sál

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Fotografie 4 – počítačová učebna

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Fotografie 5 – speciální učebna

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

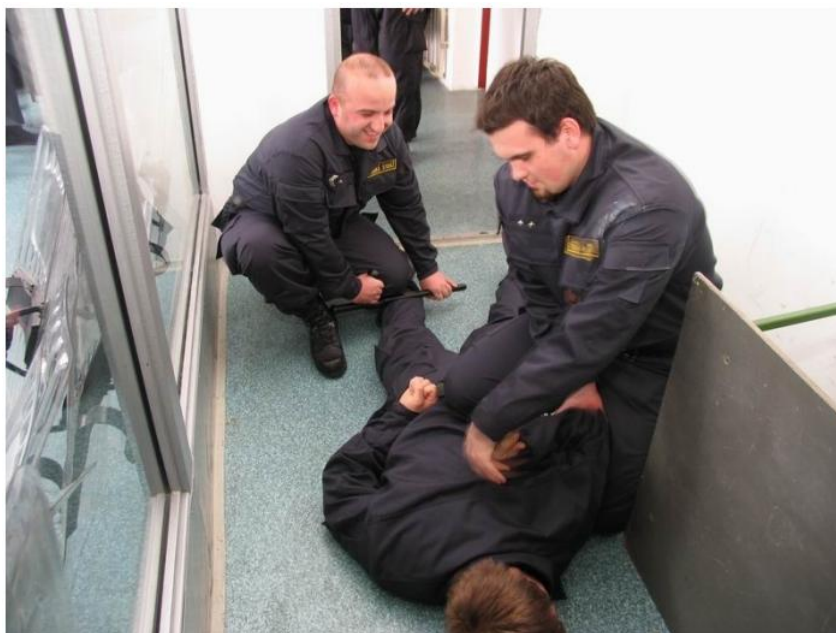
Příloha B – Výcvik na cvičné cele Institutu vzdělávání VS

Fotografie 6 – cvičná cela

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Fotografie 7 – výcvik

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha C – Praktická cvičení v Institutu vzdělávání VS

Fotografie 8 – kontrola poštovního balíku

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha D – Střelecká příprava v Institutu vzdělávání VS

Fotografie 9 – učebna střelecké přípravy

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Fotografie 10 – střelby na trenažéru

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha E – Ostré školní střelby

Fotografie 11 – střelnice

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha F – Výuka ve třídě Institutu vzdělávání VS

Fotografie 11 – učebna

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha G – Výcvik zákroku pod jednotným vedením

Fotografie 12

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha H – Výcvik sebeobranы v Institutu vzdělávání VS

Fotografie 13

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha I – Fyzická příprava v Institutu vzdělávání VS

Fotografie 14 – hala

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-10

Příloha J – Střelné zbraně ve výzbroji Vězeňské služby ČR

Fotografie 15 – samopal vz. 58

Zdroj: SA VZ. 58, online, cit. 2013-02-26

Fotografie 16 – samopal vz. 61

Zdroj: GUNS.com, online, cit. 2013-02-26

Fotografie 17 – revolver Smith & Wesson Model 10

Zdroj: FindTheBest, online, cit. 2013-02-26

Fotografie 18 – brokovnice

Zdroj: imfdb, online, cit. 2013-02-26

Fotografie 19 – pistole CZ 75

Zdroj: PRODEJ ZBRANÍ.CZ, online, cit. 2013-02-26

Fotografie 20 – pistole CZ 82

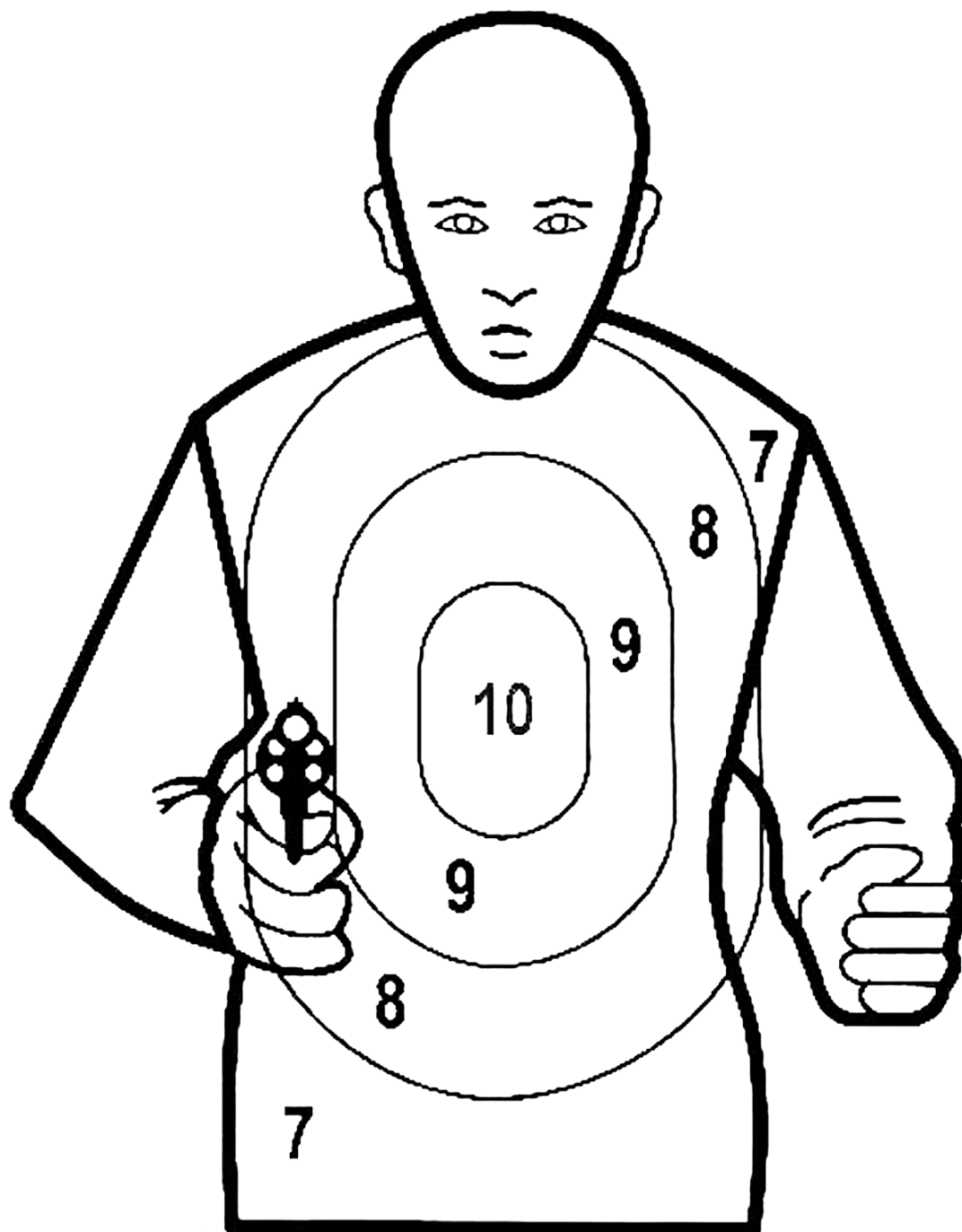
Zdroj: Vojenské ruční zbraně , online, cit. 2013-02-26

Fotografie 21 – expanzní zbraň Kraken

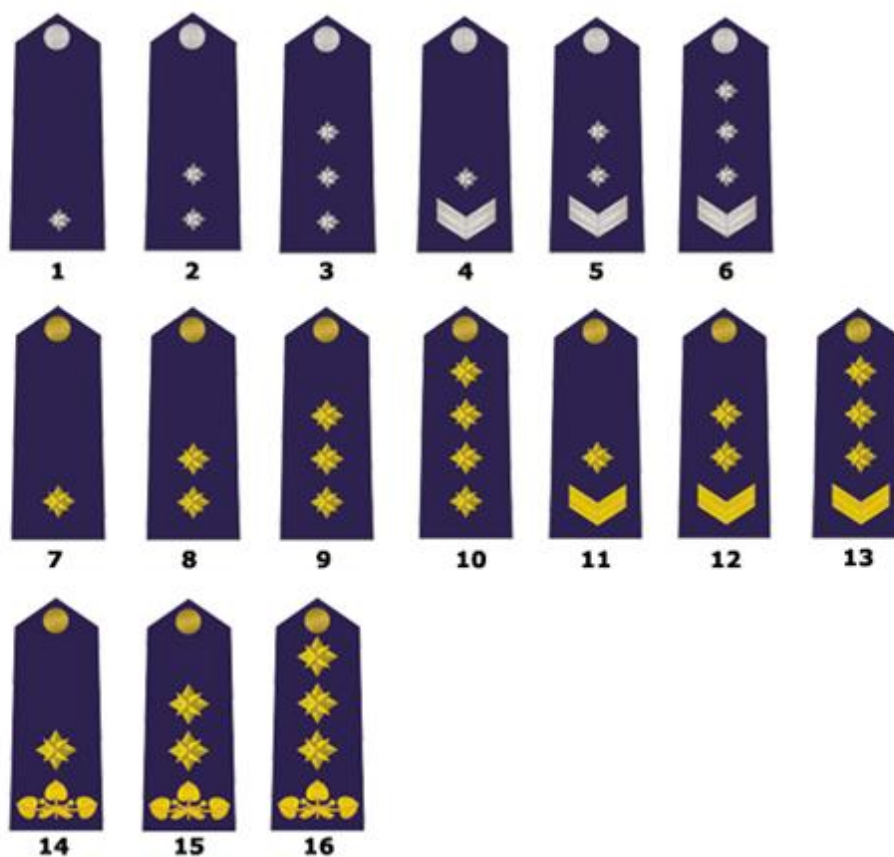
Zdroj: ZBRANĚ A STŘELIVO, , online, cit. 2013-02-26

Příloha K – Terč používaný při ostrých školních střelbách

Zdroj: diverzanti.cz, online, cit. 2013-03-06

Příloha L – Hodnostní označení příslušníků Vězeňské služby ČR

1. rotný	7. podporučík	14. brigádní generál
2. strážmistr	8. poručík	15. generálmajor
3. nadstrážmistr	9. nadporučík	16. generálporučík
4. podpraporčík	10. kapitán	
5. praporčík	11. major	
6. nadpraporčík	12. podplukovník	
	13. plukovník	

Zdroj: Vězeňská služba České republiky, online, cit. 2013-02-26

BIBLIOGRAFICKÉ ÚDAJE

Jméno autora: Tomáš Oravský

Obor: Vzdělávání dospělých

Forma studia: kombinované studium

Název práce: Profesní rozvoj zaměstnanců Vězeňské služby ČR

Rok: 2013

Počet stran textu: 51

Celkový počet stran příloh: 18

Počet titulů českých zdrojů: 7

Počet internetových zdrojů: 14

Počet ostatních zdrojů: 2

Počet použitých zákonů a předpisů: 6

Vedoucí práce: Doc. JUDr. Zdeněk Brynda, CSc.